

Број: 17-14-1-1707-2/15
Сарајево, 14. јули 2015. године

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

 BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPSTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 15-07-2015			
Организациона јединица	Класификациона јединица	ПРЕДМЕТ	Број прилога
01.02-	05-2-	1001/X5	

H

Предмет. Сагласност за ратификацији споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Допуна 2 Споразума о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије који се односи на хоризонтални програм о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру Инструмента за претприступну помоћи за 2011. годину. Споразум је потписан 27.10.2014. године у Бриселу и 20.03.2015. године у Сарајеву, а потписала га је, у име Босне и Херцеговине, гђа Невенка Савић, директорица Дирекције за европске интеграције БиХ.

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који заступницима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Борис Буха

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-32-05-5-5913/15
Datum: 07.07.2015.godine

Sledeća za sjednicu
19.07.2015. F.E.

PRIMLJENO: 10-07-2015			
17	14-1	14-1	

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

SARAJEVO

Predmet: Prijedlog odluke o ratifikaciji Dopune 2 Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru instrumenata za pretpristupnu pomoć za 2011.godinu, d o s t a v l j a s e

U prilogu akta dostavljamo prijedlog odluke o ratifikaciji Dopune 2 Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru instrumenata za pretpristupnu pomoć za 2011.godinu, potpisan 27.10.2014.godine u Briselu i 20.03.2015.godine u Sarajevu na engleskom jeziku.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 12. sjednici, održanoj 25.06.2015. godine utvrdilo prijedlog odluke o ratifikaciji predmetnog Sporazuma, čiji zaključak dostavljamo u prilogu akta.

Molimo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine da donese odluku o ratifikaciji Dopune 2 Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru instrumenata za pretpristupnu pomoć za 2011.godinu.

S poštovanjem,

DOPUNA BROJ 2
SPORAZUMA O FINANCIRANJU KOJI SE ODNOSI NA HORIZONTALNI
PROGRAM O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI I ZAŠTITI OD ZRAČENJA U OKVIRU
INSTRUMENTATA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ ZA 2011. GODINU

Kako je prvobitno zaključen između Europske komisije i Bosne i Hercegovine
29. studenog 2012.godine

Europska komisija, u daljnjem tekstu "Komisija",
s jedne strane, i
Bosna i Hercegovina, u daljnjem tekstu "Korisnik",
s druge strane,
zajedno u tekstu kao "Stranke".

Budući da

- a) je Komisija 11.studenog 2011. godine usvojila Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine Komponente „Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija“ za 2011. godinu (u daljnjem tekstu: "Program"). Dio Programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu proveden je kroz Financijski sporazum zaključen između Bosne i Hercegovine i Komisije 29.studenog 2012.godine.
- b) Nakon zaključivanja svih financijskih sporazuma, usklađeni su rokovi ugovaranja, izvršenja i isplate, te su prema potrebi sa svim Korisnicima zaključene dopune Financijskim sporazumima.
- c) Program je izmijenjen Provedbenom odlukom Komisije C(2014) 7443 od 10.listopada 2014.godine kako bi promijenio način upravljanja Projekta 1 – „Dodatno unapređenje tehničkog kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu energiju u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori“. Projekt 1 i Projekt 2 – „Dodatno unapređenje tehničkog kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu energiju u Albaniji, Makedoniji, Srbiji, i Kosovu*“ imaju isti cilj, jačanje tehničkog kapaciteta regulatornih agencija za nuklearnu energiju, ali različit geografski djelokrug. Stoga je primjereno spojiti navedena dva projekta u jedan projekt, provodeći radnje u svim Korisnicama koje zajedno čine geografski djelokrug Projekta 1 i 2. Kako bi se olakšalo provođenje radnji bez poteškoća, potrebno je produženje konačnog datuma izvršenja ugovora za jednu godinu, sa 26.lipnja 2017.godine na 26.lipnja 2018.godine.

---

* Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu, te je u skladu s UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

SPORAZUMJELE SU SE O SLJEDEĆEM:

Članak 1.

Sporazum o financiranju u vezi Horizontalnog programa o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine Komponente „Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija“ za 2011. godinu, s posljednjim izmjenama i dopunama, se izmjenjuje na sljedeći način:

- (1) Članak 2 (1) se ukida.
- (2) Aneks A originalne Provedbene odluke Komisije C (2011) 8164 od 11.11.2011.godine ovim se zamjenjuje Aneksom A Provedbene odluke Komisije C (2014)7443 od 10.listopada 2014.godine s izmjenama i dopunama.
- (3) Članak 6(1) se zamjenjuje sljedećim: „Ugovori moraju biti izvršeni najkasnije do 26.lipnja 2018.godine“.
- (4) Članak 7(1) se zamjenjuje sljedećim: „Sredstva moraju biti isplaćena najkasnije do 26.lipnja 2019.godine.“
- (5) Članak 15 (1) se izmjenjuje na sljedeći način: „Ovaj sporazum prestaje važiti 26.lipnja 2021.godine. Ovaj prestanak ne isključuje mogućnost da Komisija provede financijske korekcije u skladu s člankom 56. IPA Provedbenog propisa.“

Članak 2.

Svi ostali uvjeti Sporazuma o financiranju ostaju nepromijenjeni.

Članak 3.

Ova dopuna stupa na snagu s danom potpisivanja. Ukoliko ugovorne stranke izvrše potpisivanje na različite datume, ova dopuna stupa na snagu na dan potpisivanja druge od dviju stranki.

Sastavljeno u 2 izvorna primjerka na engleskom jeziku, od kojih jedan primjerak zadržava Komisija, a jedan primjerak Korisnik.

Potpisala, za i u ime Bosne i Hercegovine, u Sarajevu,

/vlastoručni potpis/ 20.03.2015.

gđa. Nevenka Savić

.....
Državni IPA koordinatorica, Direktorica,
Direkcija za europske integracije

Potpisao, za i u ime Europske komisije, u Briselu

/vlastoručni potpis/ 27.10.2014.

g. Gerhard Schumann-Hitzler

.....
Direktor

Pečat:

G.SCHUMANN-HITZLER
DIRECTOR ELARG.D REGIONAL
COOPERATION & ASSISTANCE;
TURKISH CYPRIOT COMMUNITY

DODATAK A: Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija za 2011. godinu

1. IDENTIFIKACIJA

Korisnice	Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, bivša jugoslavenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija, kao i Kosovo*
CRIS broj (centralizirano upravljanje / zajedničko upravljanje)	2011/023-384 – Projekti br. 1 (otkazan/aktivnosti spojene sa projektom broj 2), 2 i 6 2011/023-388 – Projekt br. 3
CRIS broj (decentralizirano upravljanje)	2011/023-389 – Projekti br. 4 i 5
Godina	2011.
EU-ov doprinos	4.613.750 eura
Tijelo nadležno za provođenje Programa	Projekti br. 2, 3 i 6 - Europska komisija u ime Korisnica u sustavu centraliziranog upravljanja; Projekti br. 4 i 5 - Središnja agencija za financiranje i ugovaranje u Hrvatskoj u sustavu decentraliziranog upravljanja.
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2012. godine
Krajnji datumi za ugovaranje	26. lipnja 2015. godine Ovaj datum se odnosi i na nacionalno sufinanciranje.
Krajnji datumi za izvršenje	26. lipnja 2017. godine izuzev za Projekt broj 2: 26. lipanj 2018. godine. Ovi datumi se odnose i na nacionalno sufinanciranje.
Proračunske linije	22.020701 – Regionalni i horizontalni programi
Programska jedinica	Jedinica D3 - Regionalni programi, GU za proširenje
Provedbena jedinica/ Delegacija EU-a	Projekte br. 2, 3 i 6 će provoditi Jedinica D3 – Regionalni programi, GU za proširenje u sustavu centraliziranog upravljanja. Projekte br. 4 i 5 će provoditi u sustavu decentraliziranog upravljanja SAFU (CFCA) u Hrvatskoj.

* Ovo određivanje ne dovodi u pitanje pozicije o statusu, i u skladu je sa RVSUN 1244/99 i Mišljenjem MSP-a o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

2. PROGRAM

2.a Prioriteti izabrani u okviru programa

IPA-in horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja provodi se u kontekstu prioriteta za IPA-inu potporu, obuhvaćenih sektorom 5 – Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost utvrđenu u IPA-inom višekorisničkom, višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD) za period 2011-2013¹

Kako se navodi u Višekorisničkom MIPD-u, “u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, potpuno inkorporiranje pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u nacionalne propise i dalje predstavlja cilj za većinu IPA korisnika. Takvo inkorporiranje zahtijeva potpunu operativnost nacionalnih regulatornih tijela što, u slučaju nekih od njih, još uvijek nije postignuto.

Pored toga, postoji veliki broj pitanja kojima se svi korisnici trebaju pozabaviti, kao što su uspostavljanje odgovarajućeg regulatornog okvira, smanjivanje zdravstvenih učinaka ili profesionalne izloženosti i radioaktivne kontaminacije okoliša (uključujući osiromašeni uran).

I dalje treba dosta toga učiniti i u pogledu pripremljenosti za izvanredne situacije i sustava ranog upozoravanja, obuke osoblja koje se suočava s ionizirajućim zračenjem i informiranja javnosti. Sprječavanje nezakonite trgovine nuklearnim materijalima i izvorima zračenja, te upravljanje radioaktivnim otpadom (uključujući radioaktivne gromobrane) i odlaganje u licencirane objekte ostaje glavna briga.

Sva ova pitanja mogu zahtijevati financijska sredstva za nabavu opreme, pružanje tehničke pomoći i eventualno izvođenje radova.

U slučaju Srbije koja je u prošlosti posjedovala istraživačke nuklearne reaktore, treba naglasiti da se posebne mjere moraju poduzeti u cilju dekomisije tih reaktora sukladno najboljoj praksi EU. U tom smislu, sigurnosti radioaktivnih izvora i fizijskih materijala treba tretirati kao pitanje od najveće važnosti.

Dva korisnika (Turska i Albanija) objavila su da eventualno namjeravaju izgraditi nuklearne elektrane. U tom slučaju, posebnu pozornost treba obratiti na to da sve odredbe, posebno one koje se odnose na sigurnost i zaštitu, budu usklađene s međunarodnim konvencijama, sigurnosnim standardima IAEA, međunarodnim (uključujući bilateralne) sporazumima i pravnom stečevinom EU (*acquis*)”.

Radnje predviđene u okviru ovoga sektora imat će za cilj ostvarivanje sljedećeg:

- (1) Podizanje tehničkog kapaciteta nacionalnih regulatornih agencija u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU (*acquis*) i propisima o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja.
- (2) Daljnji doprinos izradi planova za izvanredne situacije i jačanje kapaciteta za pripremljenost za izvanredne situacije i reagiranje na njih u nekoliko država korisnica.

---

¹ C(2011)4179, 20.6.2011.

- (3) Provedba programa monitoringa za mjerenje pojave radioaktivnosti u okolišu i utvrđivanje metodologija za procjenu javnih doza.
- (4) Mjere za smanjivanje profesionalne izloženosti i izloženosti pacijenata u zdravstvenom sektoru.
- (5) Vođenje kampanja za informiranje javnosti i uspostavljanje sustava ranog upozoravanja.

Ovaj program se fokusira na skup od jednog regionalnog i tri nacionalna projekta koji pokrivaju prioritete Višekorisničkog MIPD-a i koji se bave brojnim pitanjima, odnosno, usklađivanjem zakona/propisa s pravnom stečevinom EU (*acquis*) u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, povećanjem tehničkih kapaciteta nacionalnih regulatornih tijela za pitanja nuklearne sigurnosti i njihovih organizacija za tehničku potporu, praćenjem radioaktivnosti u okolišu, pripravnosti za izvanredne situacije, smanjivanje medicinske izloženosti. Pored toga, ovaj program uključuje jedan administrativni aranžman sa Zajedničkim istraživačkim centrom (ZIC) – Institutom za energiju (Petten) koji bi trebao pružiti tehničku potporu Generalnoj direkciji za proširenje u pokretanju, praćenju i ocjenjivanju rezultata tih projekata.

2.b Ranija pomoć, naučene lekcije i koordiniranje donatora u sektoru nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja

S iznimkom Kosova, sve države-korisnice su u posljednjih nekoliko godina uspostavile regulatorna tijela za pitanja nuklearne sigurnosti. Iako se jedan regionalni projekt iz 2008.g. koji je financiran iz IPA sredstava provodi u cilju povećanja regulatorne infrastrukture i procjene stupnja inkorporiranosti pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u nacionalne propise, to se čini sasvim nedostatnim za usklađivanje zakona i propisa svih država-korisnica s pravnom stečevinom EU (*acquis*). Potrebna je daljnja regulatorna pomoć za povećanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela i, kad god je moguće, njihovih Organizacija za tehničku potporu (OTP), i upravo to je glavni cilj ovoga programa koji se fokusira na Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Bivšu Jugoslavensku Republiku Makedoniju, Crnu Goru, Srbiju i Kosovo.

Kao dio povećanja tehničkih kapaciteta OTP u oblasti medicinske izloženosti i praćenja radioaktivnosti u okolišu, smatra se vrijednim, kroz isporuku opreme, pružiti potporu crnogorskoj organizaciji CETI. Ovaj projekt zapravo preuzima raniji projekt iz 2008.g. koji je financiran iz IPA sredstava i za koji – iz više razloga – postupak javnog natječaja nije uspio.

Hrvatska je sada blizu pristupanja EU i njezin regulatorni okvir usklađen je s pravnom stečevinom EU. Međutim, za primjenu propisa potrebna je daljnja potpora u dvije posebne oblasti: pripremljenost za izvanredne situacije i praćenje radioaktivnosti u okolišu. Obje oblasti su utvrđene kao prioritetne u studiji procjene regulatorne infrastrukture financiranoj iz IPA sredstava i zaključenoj 2010. g. Te oblasti su jasno definirane kao prioritetne i u Višekorisničkom MIPD-u.

Ovaj program predstavlja logični nastavak prošlih i tekućih IPA-inih projekata. Njime bi se trebala riješiti većina radioloških pitanja na zapadnom Balkanu do 2015-2016.

Važno je naglasiti da su svi ovi projekti dio koherentne strategije za vanjsku pomoć Zapadnom Balkanu u oblasti nuklearne energije koja je izrađena zajedno sa svakim korisnikom u 2010. i 2011. godine. Ovom strategijom se detaljno preciziraju potrebe za vanjsku pomoć, nabavu opreme i radova do 2015-2016. godine. IAEA je bila povezana sa sastavljanjem odgovarajućih mapa puta do 2013.g.

Iako je u skorijoj prošlosti naglasak IPA horizontalnog programa najviše stavljan na bavljenje nuklearnim pitanjima u vezi s nuklearnom elektranom u Vinči i posebno vraćanjem Ruskoj Federaciji nuklearnog goriva istrošenog u Srbiji, odlučeno je da se potpora odloži za najmanje godinu dana zbog evidentiranog kašnjenja u provedbi IPA projekata za upravljanje radioaktivnim otpadom u Vinči. Međutim, važno je naglasiti uspješnost projekta repatrijacije koji je apsorbirao približno jednu trećinu resursa ovoga programa u periodu 2007 – 2010. godina.

Svi projekti izravno povezani s tehničkom pomoći državama zapadnog Balkana rađeni su u uskoj koordinaciji s IAEA.

Od 2007. g., IPA horizontalni program za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja Zapadnom Balkanu pruža značajnu potporu u cilju rješavanja određenog broja značajnih nuklearnih i radioloških pitanja. Iako su neki politički problem doveli do izvjesnog kašnjenja u provedbi ovih sukcesivnih programa, što se posebno odnosi na prilično kašnjenje u uspostavi nuklearnih regulatornih tijela u nekim od zemalja-korisnica, ukupna ocjena prošle i tekuće pomoći veoma je pozitivna.

Naučene lekcije uglavnom se odnose na nedostatnu uključenost organizacija iz zemalja-korisnica ovih programa u procedure javnih natječaja za zaključivanje ugovora. Većina njih – uključujući Hrvatsku – treba tehničku potporu iz Generalne direkcije za proširenje i ZIC-Petena, tako da su projektni zadaci dovoljno detaljni i neutralni. To je dovelo do kašnjenja u sklapanju ugovora za većinu projekata. Druga važna lekcija je da se poboljšanje regulatorne infrastrukture u svakoj od država-korisnica suočava s političkim problemima. Većina regulatornih tijela nije usklađena s njihovim povezanim organizacijama u EU i veoma je teško postići njihovo daljnje usklađivanje. Treća lekcija je da je licenciranje skladišnih objekata za radioaktivni otpad - što je ključno pitanje za nuklearnu sigurnost – naišlo na brojne poteškoće iz političkih razloga. Provedba projekata pod zajedničkom upravom s IAEA također se pokazala prilično složenim zadatkom zbog čestih promjena osoblja u okviru IAEA i različitih politika koje su provođene u cilju pružanja tehničke pomoći. U svakom slučaju, koordinacija je ostvarena kroz redovite kontakte s IAEA i zajedničke misije u relevantnim zemljama-korisnicama.

Povezanost pristupa s Instrumentom za suradnju u području nuklearne sigurnosti (INSC) osigurana je kroz bliske kontakte i razmjenu informacija s članovima Komiteta INSC.

2.c Opis

Projekt br. 1: Otkazan/aktivnosti sastavljene s Projektom br. 2

Projekt br. 2: "Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za pitanja nuklearne sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu", ima za cilj pružanje izravne pomoći regulatornim tijelima za pitanja nuklearne sigurnosti u državama-korisnicama kako bi se dodatno doprinijelo prijenosa pravne stečevine EU iz oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u njihove nacionalne zakone i propise i njihovo funkcioniranje uskladilo s njihovim povezanim organizacijama u EU.

Prema području primjene, radi se o regionalnom projektu. Cilj će mu biti jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela država-korisnica u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, te je sasvim usklađen s ciljevima MIPD-a. Mnoge regulatorne teme trebaju biti obrađene u okviru ovog projekta, odnosno, okončanje prijenosa pravne stečevine EU u nacionalne zakone i propise u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu; definiranje kriterija za uspostavljanje OTP-a za nacionalna regulatorna tijela u Albaniji, uspostavljanje Sustava za upravljanje kvalitetom u Albaniji i Srbiji; uspostavljanje procedura za ocjenu/kontrolu kvalitete u medicinskom sektoru u Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji; kontrola planova za reagiranje u slučaju radioloških izvanrednih situacija u Albaniji; sačinjavanje državne strategije za upravljanje radioaktivnim otpadom i dekomisijske aktivnosti u Srbiji.

Unatoč činjenici da slične aktivnosti podupire i IAEA, s tom agencijom nije bilo moguće postići dogovor o provedbi projekta kroz zajedničko upravljanje. Stoga će trebati postupati u uskoj koordinaciji s aktivnostima IAEA, kako bi se izbjeglo preklapanje.

Jedan Ugovor o pružanju usluga, na iznos od 3,15 miliona eura, bit će zaključen nakon prvog poziva na javni natječaj koji će biti objavljen u trećem kvartalu 2014. godine.

Projekt br. 3: "Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Crnoj Gori kroz unaprjeđivanje kapaciteta Institucije za tehničku potporu" je projekt za nabavu koji se odnosi na pribavljanje razne opreme za podizanje tehničkih kapaciteta Centra za ekotoksikološka istraživanja u Crnoj Gori (CETI) koji djeluje kao Organizacija za tehničku potporu regulatornom tijelu Crne Gore. Ovaj projekt za nabavu obuhvaća sljedeća područja: praćenje radioaktivnosti u okolišu, uključujući reagiranje na radiološke/nuklearne izvanredne situacije, upravljanje radioaktivnošću niske i srednje razine, skladištenje radioaktivnog otpada i transport radioaktivnog materijala, te kontrolu profesionalne i medicinske izloženosti pacijenata, i izloženosti javnosti i okoliša, i osiguranje kvalitete/kontrola kvalitete (QA/QC) izvora medicinskog zračenja.

Višekorisnički MIPD predviđa poduzimanje aktivnosti na razvoju planova za izvanredne situacije i jačanju kapaciteta za pripremljenost i reagiranje na izvanredne situacije u svim državama-korisnicama, za provedbu programa monitoringa za mjerenje pojave radioaktivnosti u okolišu, uspostavljanje metodologija za ocjenu javne doze, te aktivnosti na smanjivanju profesionalne i izloženosti pacijenata u medicinskom i industrijskom sektoru. Sva ova pitanja mogu zahtijevati sredstva za nabavu opreme, pružanje tehničke pomoći i eventualno izvođenje radova.

Projekt će biti realiziran kroz jedan do četiri ugovora o nabavi na iznos od 300.000 eura, koji će biti zaključeni nakon poziva na javne natječaje (4 lota) u prvom kvartalu 2012. godine. Dodatni ugovori o nabavi na procijenjeni iznos od 95.000 eura kojeg u potpunosti financira organizacija korisnika zaključit će CETI nakon poziva na javni natječaj koji u prvom kvartalu 2012.g. (paralelno sufinanciranje) objavi organizacija Korisnika.

Projekt br. 4: „Usavršavanje sustava za pripravnost u izvanrednim situacijama u Republici Hrvatskoj“ pruža potporu Državnom uredu za radiološku i nuklearnu sigurnost u Hrvatskoj, uglavnom u cilju harmoniziranja procedura za reagiranje na radiološke izvanredne situacije sa procedurama susjednih država, posebno Slovenijom i Mađarskom. Projekt također ima za cilj jačanje sposobnosti države za reagiranje na radiološke izvanredne situacije u smislu suočavanja s incidentima i nesretnim slučajevima na različitim razinama, kao i usavršavanje nacionalnog plana za izvanredne situacije koji će omogućiti brzu provedbu zaštitnih mjera u prvih nekoliko sati i u danima nakon nesreće, kroz koordinirano reagiranje službi za izvanredne situacije i drugih agencija.

Ciljevi Višekorisničkog MIPD-a obuhvaćaju rad na pripremi za izvanredne okolnosti, pa ovaj projekt potpuno udovoljava zahtjevima.

U cilju provedbe ovog projekta, očekuje se zaključivanje sljedeća dva ugovora: jedan ugovor o pružanju usluga odnosi se na donaciju EU u iznosu od 171,000 eura, nakon poziva na sudjelovanje u javnom natječaju koji je objavljen u trećem kvartalu 2012.g. (predviđeno nacionalno sufinanciranje iznosi 19,000 eura); i jedan ugovor o nabavi koji se odnosi na donaciju EU u iznosu od 263,500 eura, nakon poziva na sudjelovanje u javnom natječaju koji je objavljen u četvrtom kvartalu 2013.g. (predviđeno nacionalno sufinanciranje iznosi 46,500 eura).

Provedba ovoga projekta bit će decentralizirana.

Projekt br. 5: “Poboljšanje sustava za online i offline praćenju radioaktivnosti u okolišu u Hrvatskoj u normalnim i izvanrednim situacijama”. Projekt se fokusira na usavršavanje sustava za online i offline praćenje radioaktivnosti u okolišu u Republici Hrvatskoj, što je potrebno za ispunjavanje uvjeta iz članka 35. Euratom sporazuma u redovnim i izvanrednim situacijama, posebno u vezi s mrežom za stope ambijentalne doze, online monitoringom površinskih voda, offline monitoringom i mobilnim sustavima. Sastoji se od dvije komponente: komponenta 1 za nabavu, instaliranje i puštanje u rad dodatne opreme za nadogradnju postojeće tehničke infrastrukture; i komponente 2 za verifikiranje postojećih postaja za mjerenje stope doze gamma radijacije (GDR) u pogledu standardnih kriterija za lokaciju i stvaranje korektivnih/devijacijskih faktora, ako je potrebno za standardizaciju GDR postajnih mjerenja prema zahtjevima EU za nadgledanje okoliša.

Projekt daje odgovor na neke od zaključaka IPA projekta iz 2007.g. – “Procjena potreba i predložene aktivnosti u cilju praćenja radioaktivnosti u okolišu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu” u vezi sa Hrvatskom.

Također je sasvim usklađen s ciljevima MIPD-a, u pogledu praćenja radioaktivnosti u okolišu.

Za realizaciju ovog projekta očekuje se zaključivanje sljedeća dva ugovora: jedan je ugovor o nabavi koji se odnosi na donaciju EU u iznosu od 310,250 eura, nakon poziva na sudjelovanje u javnom natječaju, objavljenog u trećem kvartalu 2012.g. (predviđeno nacionalno sufinanciranje iznosi 54,750 eura), i jedan ugovor o pružanju usluga koji se odnosi na donaciju EU u iznosu od 64,000 eura, nakon poziva na sudjelovanje u javnom natječaju, objavljenog u drugom kvartalu 2013.g. (predviđeno nacionalno sufinanciranje iznosi 6,000 eura).

Provedba ovoga projekta bit će decentralizirana.

Projekt br. 6: "Tehnička potpora IPA horizontalnom programu za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja" treba omogućiti Generalnoj direkciji za proširenje bolje upravljanje svim projektima financiranim iz IPA fondova, zahvaljujući stručnom znanju Zajedničkog istraživačkog centra – Instituta za energiju (ZIC-IE) u Pettenu. Ta potpora će se uglavnom sastojati od pripreme ili provjere projektnih zadataka nuklearnih projekata, sudjelovanja u odborima za evaluaciju u vezi s javnim natječajima, sastanaka za pokretanje, napredak i svršetak tijekom provedbe projekta, i procjene ostvarenih rezultata. Također će obuhvatiti verificiranje zahtjeva za plaćanje koje Generalna direkcija za proširenje redovito prima od korisnika IPA-inih nuklearnih projekata.

Administrativni sporazum u iznosu od 355.000 eura sklopit će se s JRC-IE-om u prvom kvartalu 2012. godine.

2.d Horizontalna pitanja

Provedba projekata br. 2 do broja 6 doprinijet će značajnom padu izloženosti i boljoj zaštiti ljudi i okoliša od ionizirajućeg zračenja na zapadnom Balkanu. Kao opće pravilo, povećanje kapaciteta tijela nadležnih za nuklearnu sigurnost preduvjet je poboljšanju nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja na čitavom zapadnom Balkanu.

2.e Rizici i pretpostavke

Provedba projekata br. 2 do broja 5 u okviru ovog programa ovisi o sljedećem preduvjetu:

- Nacionalna regulatorna tijela u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja sasvim su operativna i imaju dovoljno osoblja da bi mogla apsorbirati prijenos znanja i iskustva (*know-how*), posebno na Kosovu.

3. PRORAČUN (IZNOSI U MILIJUNIMA EURA)

3.a Indikativni proračun

3.a.a Tabela centraliziranih projekata

3.a.a Tablica centraliziranin projekata													
Centralizirano upravljanje	Izgradivanje institucija (IB)						Investicija (INV)				Ukupno (IB+INV)	Ukupna donacija IPA EU	
	Ukupni rashodi EUR (a)=(b)+(c)	Donacija IPA EU		Doprinos države*		Ukupni rashodi EUR (d)=(e)+(f)	Donacija IPA EU		Doprinos države*			EUR (h)=(b)+(e)	%(2)
		EUR (b)	%(1)	EUR (c)	%(1)		EUR (e)	%(1)	EUR (f)	%(1)			
Sektor 5 Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost													
Projekat br. 2 Daljnije jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za pitanja nuklearne sigurnosti u AL, BiH, MK, CG, RS i Kosovu	3 150 000	3 150 000	100									3,150,000	3,150,000
Projekat br. 3 Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u CG kroz unaprjeđivanje kapaciteta Institucije za tehničku potporu						395 000	300 000	76	95 000	24		395 000	300 000
Projekat br. 6 Tehnička potpora IPA horizontalnom programu	355 000	355 000	100									355 000	355 000
UKUPNO	3 505 000	3 505 000	100	-	-	395 000	300 000	76	95 000	24		3 900 000	3 805 000
													83

[illegible]

PDV neto iznosi

* donacija (državna i privatna, nacionalna i/ili međunarodna) koju pružaju nacionalni partneri

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB-a ili INV-a (kolona (a) ili (d)).

(2) samo za sektorske redove i samo za centralizirano. Izraženo u % ukupnog iznosa kolone (h). Pokazuje relativnu težinu sektora u pogledu ukupne donacije iz IPA EU ukupnog FP.

3.a.b. Tabela decentraliziranih projekata

3.a.h. Tabela decentraliziranih projekata													
Decentralizirano upravljanje	Izgrađivanje institucija (IB)						Investicija (INV)				Ukupno (IB+INV)	Ukupna donacija IPA EU	
	Ukupni javni rashodi	Donacija IPA EU		Javni doprinos države*		Ukupni javni rashodi	Donacija IPA EU		Javni doprinos države*			EUR (h)=(b)+(e)	%(2)
		EUR (a)=(b)+(c)	EUR (b)	%(1)	EUR (c)		EUR (d)=(e)+(f)	EUR (e)	%(1)	EUR (f)			
Sektor 5 Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost													
Projekti br. 4 Uspostavljanje sustava za pripravnost u izvanrednim situacijama u Republici Hrvatskoj	190 000	171 000	90	19 000	10	310 000	263 500	85	46 500	15	500 000	434 500	
Projekti br. 5 Poboljšanje sustava za online i offline praćenju radioaktivnosti u okolišu u Hrvatskoj u normalnim i izvanrednim situacijama	70 000	64 000	91	6 000	9	365 000	310 250	85	54 750	15	435 000	374 250	
UKUPNO	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17

PDV neto iznosi

* javne donacija (privatne donacije se ne uzimaju u obzir (članak 67(1) IPA IR) u okviru decentraliziranog upravljanja)

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB-a ili INV-a (kolona (a) ili (d)).

(2) samo za sektorske redove. Izraženo u % ukupnog iznosa kolone (h). Pokazuje relativnu težinu sektora u pogledu ukupne donacije iz IPA EU ukupnog FP.

3.a.c Tabela rezimirane potpore iz IPA fondova prema usvojenom načinu upravljanja

	Izgrađivanje institucija (IB)				Investicija (INV)				Ukupno (IB+INV)		Ukupna donacija IPA EU	
	Ukupni rashodi EUR (a)=(b)+(c)	Donacija IPA EU		Doprinos države*	Ukupni rashodi EUR (d)=(e)+(f)	Donacija IPA EU		Doprinos države*	EUR (g)=(a)+(d)	EUR (h)=(b)+(e)	%	%
		EUR (b)	%(1)			EUR (e)	%(1)					
Centralizirano upravljanje	3 505 000	3 505 000	100	-	395 000	300 000	76	95 000	3 900 000	3 805 000	83	
Decentralizirano upravljanje	260 000	235 000	90	10	675 000	573 750	85	101 250	935 000	808 750	17	
UKUPNO	3 765 000	3 740 000	99,3	0,7	1 070 000	873 750	81,7	196 250	4 835 000	4 613 750	100	

PDV neto iznosi

- * donacija (državna i privatna, nacionalna i/ili međunarodna) koju pružaju nacionalni partneri za centralizirano upravljanje; javne donacije (privatne donacije se ne uzimaju u obzir (Članak 67(I) IPA IR) u okviru decentraliziranog upravljanja)
- (1) izraženo u % ukupnih rashoda IB ili INV (kolona (a) ili (d)).
- (2) izraženo u % ukupnog iznosa iz kolone (h)

3.b Načelo sufinanciranja primijenjeno na Program

Da bi projekti bili realizirani kroz centralizirano upravljanje (projekti br. 2, 3 i 6), donacije iz IPA-inih fondova EU čine 97,5% ukupnog proračuna namijenjenog za ovaj dio programa. To se može izračunati u vezi s kvalificiranim rashodima, temeljeno na ukupnim rashodima. . Primijenit će se paralelno sufinanciranje. Uvjeti sufinanciranja za INV na razini projekta ispunjeni su za projekt br. 3. Za projekt br. 2 koji je regionalni projekt, sufinanciranje nije planirano. Projekt br. 6 odnosi se na administrativni aranžman sa Zajedničkim istraživačkim centrom. Za ovu aktivnost nije potrebno sufinanciranje.

Za projekte koji trebaju biti realizirani kroz decentralizirano upravljanje (projekti br. 4 i 5), donacije iz IPA fondova EU čine 86% ukupnog proračuna namijenjenog za ovaj dio programa. To se može izračunati u vezi s kvalificiranim rashodima, temeljeno na javnim rashodima. Zajedničko sufinanciranje će se primjenjivati kao pravilo. Na razini projekta su ispunjeni uvjeti za sufinanciranje za izgrađivanje institucija (IB) i investicije (INV).

4. PROVEDBA

4.a Načini upravljanja i modaliteti provedbe

Projekte br. 2, 3 i 6 Europska komisija realizirat će na centraliziranoj osnovi, sukladno Članku 53a Financijske uredbe i odgovarajućim odredbama provedbenih propisa.

Projekti br. 4 i 5 bit će realizirani kroz decentralizirano upravljanje, sukladno Članku 53c Financijske uredbe i odgovarajućim odredbama provedbenih propisa. Korisnik će i dalje sve vrijeme osiguravati poštivanje uvjeta propisanih člankom 56. Financijske uredbe.

Prethodne (*ex-ante*) kontrole Europske komisije primjenjuju se na natječajne procedure za dodjelu ugovora, objavljivanje poziva za dostavljanje prijedloga i dodjeljivanje ugovora i grantova sve dok Europska komisija dopušta decentralizirano upravljanje bez prethodnih kontrola iz Članka 18. Provedbene uredbe o programu IPA².

4.b Opća pravila za postupke nabave i dodjelu grantova

Za projekte br. 2, br.3, br. 4, br. 5 i br. 6, nabava se vrši u skladu s odredbama Dijela 2, Glava IV Financijske uredbe i Dijela 2, Glava III, Poglavlje 3 njenih provedbenih propisa, kao i pravila i procedura za dodjelu ugovora za pružanje usluga, nabavu i radove koji se financiraju iz općeg proračuna Europske unije u svrhe suradnje s trećim zemljama, koje je Komisija usvojila 24. svibnja 2007.g. (C (2007)2034).

Postupci za dodjelu granta provode se u skladu s odredbama Dijela 1, Glava VI Financijske uredbe i Dijela 1, Glava VI njenih provedbenih propisa.

---

² SL L 170, 29.6.2007., str. 1

Ugovorni organi također koriste proceduralne smjernice i standardne predloške i modele kojima se olakšava provedba gore navedenih pravila predviđenih u "Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja vanjskih akcija EU" ("Praktični vodič"), koji se objavljuje na web stranici DEVCO na dan pokretanja procedure za nabavu ili dodjelu granta. Osnovni kriteriji odabira i dodjele koji se odnose na dodjelu grantova precizirani su u Praktičnom vodiču. Detaljni kriteriji odabira i dodjele bit će predviđeni u Pozivima za prijedloge – Smjernice za prijavitelje.

5. MONITORING I EVALUACIJA

5.a Monitoring

Komisija može poduzeti sve aktivnosti koje smatra potrebnima za praćenje relevantnih programa, a za projekte pod zajedničkim upravljanjem s IAEA-om, te aktivnosti se mogu provesti zajedno s IAEA-om.

Decentralizirani projekti bit će praćeni posredstvom Odbora za monitoring IPA uz pomoć Odbora za tranzicijsku pomoć i praćenje izgrađivanja institucija, te Zajedničkog odbora za monitoring.

Oni će ocjenjivati učinkovitost, kvalitet i koherentnost provedbe ovog programa. Oni mogu podnijeti prijedloge Europskoj komisiji i nacionalnom koordinatorskom tijelu za IPA, uz dostavljanje primjerka nacionalnom ovlaštenom djelatniku, za donošenje odluka o svim korektivnim mjerama, kako bi se osiguralo ostvarivanje programskih ciljeva i povećala učinkovitost pružene pomoći.

5.b Evaluacija

Programi podliježu prethodnim (*ex-ante*) evaluacijama, kao i prijelaznim i, kada je relevantno, naknadnim (*ex-post*) evaluacijama sukladno Člancima 57. i 82. Provedbene uredbe o programu IPA, u cilju poboljšanja kvalitete, učinkovitosti i konzistentnosti pomoći iz fondova EU, te strategije i provedbe programa.

Za centralizirane projekte, nakon dodjeljivanja ovlaštenja za upravljanje, odgovornost za vršenje prijelaznih evaluacija je na korisniku, ne dovodeći u pitanje prava Europske komisije da izvrši bilo kakve *ad hoc* evaluacije programa koje smatra potrebnim. Naknadna evaluacija i dalje je posebno pravo Europske komisije, čak i nakon dodjeljivanja ovlaštenja za upravljanje korisniku.

Rezultati evaluacija se uzimaju u obzir u ciklusu programiranja i provedbe.

Komisija može vršiti i strateške evaluacije.

6. REVIZIJA, FINANCIJSKA KONTROLA, MJERE ZA SUZBIJANJE PRIJEVARA; FINANCIJSKE PRILAGODBE, PREVENTIVNE MJERE I FINANCIJSKE ISPRAVKE

6.a Revizija, financijska kontrola i mjere za suzbijanje prijevara

Poslovne knjige i operacije svih Strana uključenih u provedbu ovog programa, kao i svi ugovori i sporazumi pomoću kojih se ovaj program realizira, s jedne strane podliježu superviziji i financijskoj kontroli Europske komisije (uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara), koja po vlastitom nahođenju može vršiti provjere bilo sama ili posredstvom vanjskog revizora i, s druge strane, revizijama Europskog suda revizora. To uključuje mjere kao što su prethodne verifikacije postupka javnog natječaja i dodjeljivanja ugovora koje vrši Delegacija EU u državi-korisnici.

Kako bi se osigurala učinkovita zaštita financijskih interesa Europske unije, Europska komisija (uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara) može vršiti provjere na licu mjesta i kontrole u skladu s procedurama predviđenim u Uredbi Vijeća (EC, Euratom) 2185/96³.

Gore opisane kontrole i revizije primjenjuju se na sve izvođače, podizvođače i korisnike grantova koji su primili sredstva EU.

6.b Financijske prilagodbe

Za decentralizirane projekte, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje koji u prvoj instanci snosi odgovornost za ispitivanje svih nepravilnosti, vrši financijske prilagodbe kada otkrije nepravilnosti ili nemar u vezi s provedbom ovog programa, storniranjem svih dijelova pomoći EU. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje uzima u obzir karakter i ozbiljnost nepravilnosti i financijskog gubitka za pomoć EU.

U slučaju nepravilnosti, uključujući nemar i prijevaru, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje vrši povrat pomoći EU isplaćene korisniku u skladu s nacionalnim procedurama za povrat.

6.c Revizijski trag

Za decentralizirane projekte, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje osigurava dostupnost svih relevantnih informacija kako bi se uvijek imao na raspolaganju dovoljno detaljan revizijski trag. Te informacije uključuju materijalne dokaze o odobravanju zahtjeva za isplatu, o knjigovodstvenoj obradi i isplati po takvim zahtjevima i o postupanju s avansima, garancijama i dugovanjima.

---

³ SL L 292; 15.11.1996; str. 2

6.d Preventivne mjere

Za decentralizirane projekte, korisnici osiguravaju ispitivanje i učinkovitu obradu predmeta moguće prijevare i nepravilnosti, i osiguravaju funkcioniranje mehanizma kontrole i izvješćivanja koji je ekvivalentan mehanizmu predviđenom u Uredbi Komisije br. 1828/2006⁴. O svim sumnjivim ili stvarnim slučajevima prijevare i nepravilnosti, kao i o svim mjerama poduzetim u vezi s njima, službe Europske komisije moraju biti bez odlaganja informirane. Ukoliko nema sumnjivih ili stvarnih slučajeva prijevare ili nepravilnosti o kojima bi se podnijelo izvješće, korisnik o toj činjenici izvješćuje Europsku komisiju dva mjeseca nakon kraja svakog kvartala.

Nepravilnost znači svako kršenje odredbe važećih pravila i ugovora, kao rezultat činjenja ili propusta ekonomskog operatora koje je, ili bi, utjecalo na prejudiciranje općeg proračuna Europske unije, zaračunavanjem neopravdane stavke rashoda u općem proračunu.

Prijevarena znači svaki hotimičan čin ili propust u vezi sa: korištenjem ili iznošenjem lažnih, netočnih ili nepotpunih izjava ili dokumenata, što dovodi do otuđenja ili pogrešnog zadržavanja sredstava iz općeg proračuna Europske unije ili proračuna kojima upravlja Europska unija ili kojima se upravlja u njeno ime; neobjavljivanje informacija čime se krši konkretna obveza s jednakim učinkom; pogrešna primjena tih sredstava u svrhe koje se razlikuju od onih za koje su prvotno odobrena.

Korisnik poduzima sve odgovarajuće mjere da spriječi i suprotstavi se aktivnim i pasivnim koruptivnim radnjama u bilo kojoj fazi procedure nabave ili dodjele granta, kao i tijekom provedbe odgovarajućih ugovora.

Aktivna korupcija se definira kao promišljena radnja onoga koji obećava ili daje, izravno ili preko posrednika, korist bilo koje vrste djelatniku za njega samoga ili za treću stranu kako bi djelovao ili kako bi se suzdržao od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili vršenjem funkcija čime se krše njegove službene dužnosti na način koji šteti ili će vjerojatno nanijeti štetu financijskim interesima Europske unije.

Pasivna korupcija se definira kao promišljena radnja djelatnika koji, izravno ili preko posrednika, zahtijeva ili prima koristi bilo koje vrste za njega samoga ili za treću stranu, ili koji prihvaća obećanje za dobivanje takve koristi, kako bi djelovao ili kako bi se suzdržao od djelovanja u skladu sa svojom dužnošću ili vršenjem funkcija čime krši svoje službene dužnosti na način koji šteti ili će vjerojatno nanijeti štetu financijskim interesima Europske unije.

Tijela Korisnika, uključujući osoblje odgovorno za provedbu ovoga programa, također se obvezuje poduzeti sve moguće mjere opreza koje su neophodne za izbjegavanje svakog rizika od sukoba interesa, i odmah izvješćuje Europsku uniju o bilo kakvom sukobu interesa ili nekoj situaciji koja bi mogla dovesti do nekog takvog sukoba.

---

⁴ SL L371; 27.12.2006, str. 1

6.e Financijske ispravke

Za decentralizirane projekte, da bi se osiguralo korištenje sredstava u skladu s važećim propisima, Europska komisija primjenjuje procedure za provjeru poslovnih knjiga ili mehanizme za financijske ispravke, sukladno Članku 53c (2) Financijske uredbe, na način detaljno prikazan u Okvirnom ugovoru zaključenom između Europske komisije i Korisnika.

Financijske ispravke mogu nastati iz sljedećeg:

- (i) utvrđivanja konkretne nepravilnosti, uključujući prijevaru; ili
- (ii) utvrđivanja slabosti ili manjkavosti u Korisnikovim sustavima za upravljanje i kontrolu;

Ukoliko Europska komisija zaključi da su rashodi u okviru ovog programa nastali kršenjem važećih propisa, odlučit će koji iznosi trebaju biti isključeni iz financiranja od strane EU.

Izračun i utvrđivanje bilo koje takve ispravke, te relevantne povrate vrši Europska komisija temeljem kriterija i procedura predviđenih u Provedbenoj uredbi o programu IPA.

7. NESUPSTANTIVNE PRENAMJENE SREDSTAVA

Dužnosnik Komisije za ovjeravanje delegiranjem (AOD) ili dužnosnik Komisije za ovjeravanje poddelegiranjem (AOSD), u skladu s ovlastima koje na njega prenosi AOD, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, može poduzeti nesupstantivne prenamjene sredstava bez potrebe za izmijenjenom i dopunjenom odlukom o financiranju. U tom kontekstu kumulativne prenamjene koje ne prelaze 20% ukupnog iznosa alociranog za Program, koje podliježu ograničenju od 4 milijuna eura, ne smatraju se supstantivnima, s time da one ne utječu na prirodu i ciljeve programa. IPA Odbor mora biti obaviješten o prethodno navedenim prenamjenama sredstava.

8. OGRANIČENE PROMJENE Ograničene promjene u provedbi ovog programa koje utječu na osnovne elemente navedene u Članku 90. Provedbenih pravila uz Financijsku uredbu, koje su indikativne prirode⁵ može poduzeti dužnosnik Europske komisije za ovjeravanje delegiranjem (AOD), ili dužnosnik Europske komisije za ovjeravanje poddelegiranjem (AOSD), u skladu s ovlastima koje na njega prenosi AOD, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja bez potrebe za izmijenjenom i dopunjenom odlukom o financiranju.

---

⁵ Ovi bitni elementi indikativne prirode su, u slučaju grantova, indikativni iznos poziva na dostavljanje prijedloga, a u slučaju nabave, indikativni broj i vrsta predviđenih ugovora i indikativni vremenski okvir za pokretanje procedura nabave.

Sažetak projekta br. 2

1. Identifikacija

Naziv projekta	Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu*
CRIS – Broj odluke	2011/023-384
Projekt br.	2
MIPD - šifra sektora	5. Energija (Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD) – 5. Transport i energija, infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost)
ELARG – statistička šifra	03.64 – nuklearna sigurnost
DAC –šifra sektora	23064
Ukupna cijena (bez PDV-a)²	3,150,000 EUR
Učešće EU-a	3,150,000 EUR
Odgovorna Delegacija EU/Nadležna jedinica	Jedinica D3 – Regionalni programi, GD za proširenje
Način upravljanja	Centralizirano
Modalitet provedbe	Projekt
Vrsta provedbe projekta	Bilateralno
Korisničke zone/Korisnici	Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo
Posljednji rok za zaključivanje ugovora	26. lipnja 2015. godine
Posljednji rok za izvršenje ugovora	26. lipnja 2018. godine
Posljednji rok za isplatu	26. lipnja 2019. godine

* Ova oznaka ne prejudicira status Kosova i u skladu je s Rezolucijom UNSCR-a 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde u vezi sa kosovskom deklaracijom o neovisnosti

2. Opći cilj i svrha projekta

2.1 Opći cilj

Doprinijeti boljoj zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu, kroz jačanje tehničkih kapaciteta njihovih regulatornih agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

2.2 Svrha projekta

Svrha projekta je daljnji doprinos inkorporiranju pravne stečevine EU-a (*acquis*) u nacionalne propise u oblasti sigurnosti i zaštite od zračenja, i usklađivanje funkcioniranja regulatornih agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Crne Gore, Srbije i Kosova, i ekvivalentnih organizacija u EU-u.

2.3 Povezanost s AP-om/NPAA-om /EP-om /SAA-om:

- Sektorske politike europskog/pristupnog partnerstva (AP) s Bosnom i Hercegovinom (2006/55/EC) i Crnom Gorom (2007/49/EC) ukazuju na jačanje administrativnih kapaciteta i usklađivanje zakonskih propisa sa pravnom stečevinom EU (*acquis*).
- Sektorske politike europskog/pristupnog partnerstva (AP) s Albanijom (2006/54/EC), Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom (2006/57/EC), Srbijom (2006/56/EC) i Kosovom (2006/56/EC) ukazuju na jačanje administrativnih kapaciteta i usklađivanje zakonskih propisa sa pravnom stečevinom EU (*acquis*).
- Članak 107. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) zaključen između Europske unije i Albanije posebno se poziva na pravnu stečevinu Europske unije (*acquis*) u oblasti nuklearne sigurnosti.
- U Odluci Vijeća od 22. siječnja 2007.godine o načelima, prioritetima i uvjetima europskog partnerstva s Crnom Gorom naglašava se potreba za "uspostavom regulatornog tijela i usvajanjem odgovarajućih zakonskih propisa u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja".
- Člankom 103. SAA (26. ožujka 2001.godine), zaključenog s Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom, zahtijeva se jačanje nuklearne sigurnosti.
- U mišljenju Komisije o zahtjevu Albanije za članstvo u Europskoj uniji, izneseno 2010.godine, navodi se da je "regulatorno tijelo slabo i da će biti potrebni značajni financijski i ljudski resursi za njegovu izgradnju u cilju uspostave, provedbe i učinkovitog provođenja zakonskih propisa prema međunarodnim standardima i pravnoj stečevini Euratom-a, uključujući Direktivu o nuklearnoj sigurnosti iz 2009.godine. Aranžmani za informiranje javnosti su nepotpuni. Potrebno je aktivirati program praćenja zračenja u okolišu. Konačno, bit će potrebne mjere kojima se garantira financijska neovisnost regulatornog tijela od Ministarstva zdravlja".
- U izvješću o napretku Bosne i Hercegovine naglašava se da se "još ne provodi Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti Bosne i Hercegovine iz 2007.godine. Pored toga, još je daleko ostvarivanje pune usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i zakonskih

propisa iz oblasti nuklearne zaštite s pravnom stečevinom EU (*acquis*). Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost jedva da je počela s radom 2009.godine, nakon imenovanja direktora i regionalnog zamjenika direktora."

- U Izvješću o napretku Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije iz 2010.godine naglašava se da je "Direkcija za radijacijsku sigurnost (DRS) donijela nekoliko provedbenih propisa. Međutim, njihovu usklađenost s pravnom stečevinom EU još uvijek treba provjeriti. Administrativni kapaciteti DRS-a su prihvatljivi, iako je potrebno dodatno osoblje kako bi se DRS-u omogućilo ispunjavanje svih njegovih zadataka. Licenciranje skladišnog prostora za radioaktivni otpad ključno je pitanje za garantiranje upravljanja sigurnošću radioaktivnog otpada u zemlji. To bi trebalo izvršiti potpuno u skladu s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na procjenu utjecaja na okoliš. Potrebno je utvrditi kriterije za definiranje organizacije za tehničku potporu, kako bi se DRS-u omogućilo da primi stručnu pomoć, ne samo u oblasti procjene sigurnosti objekata u kompleksu. Treba izraditi nacionalni plan za izvanredne situacije. Potrebno je organizirati obuku iz oblasti zaštite od zračenja. Još uvijek nije osigurana financijska neovisnost Direkcije."
- U izvješću o napretku Kosova iz 2010.godine navodi se da je "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u veljači usvojen Zakon o zaštiti od neionizirajućeg zračenja, ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti. Njime se propisuje da Ministarstvo okoliša i prostornog uređenja treba uspostaviti agenciju za zaštitu od zračenja. To još nije ostvareno. Pored toga, Zakon je veoma uopćen; stoga još nije pokrenuta transpozicija pravne stečevine (*acquis*) EU o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise iz oblasti nuklearne zaštite". U međuvremenu je, lipnja 2012., usvojen novi zakon o uspostavi Kosovske agencije za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost (KAZZNS), kojim se definiraju položaj, dužnosti i odgovornosti KAZZNS-a koji je formiran u okviru Kabineta premijera. U izvješću o napretku Kosova iz 2013.godine navodi se da "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, Kosovo usvaja okvirni zakon kako bi se pripremio za provedbu pravne stečevine EU-a o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja. Agencija za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost treba povećati svoje kapacitete za donošenje regulatornih mjera, te angažirati više osoblja. Treba odrediti prostor za skladištenje radioaktivnog otpada. Ne postoji nadležna organizacija za upravljanje radioaktivnim otpadom... Potrebno je nastaviti s usklađivanjem i sa provedbom.... pravne stečevine EU za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja.... Kosovo treba ojačati svoje institucionalne kapacitete u oblasti.... nuklearne sigurnosti...." Kosovo je počelo pregovore za sklapanje SAA u listopadu 2013. Stoga je Kosovo u procesu harmoniziranja zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*) i drugim međunarodnim pravnim instrumentima. U međuvremenu je KAZZNS uspjela angažirati 3 nova zaposlenika i, početkom 2014.g., preseliti u nove prostorije. Njeni kapaciteti za regulatorne mjere ojačat će primjenom projekta EuropeAid/133749/C/SER/XK, pod nazivom "Potpora zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti na Kosovu", kojeg financira EU i kojim upravlja Europski ured na Kosovu, a čija provedba je počela u prosincu 2013.g. i treba da traje 18 mjeseci.

- U izvješću o napretku Crne Gore iz 2009.godine navodi se da je "Zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja" usvojen u kolovozu 2009.godine. U okviru Agencije za zaštitu okoliša formirano je regulatorno tijelo nadležno za zaštitu od ionizirajućeg zračenja. Međutim, za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*), potrebno je poboljšanje regulatorne infrastrukture i povećanje njenih tehničkih kapaciteta.
- U izvješću o napretku Srbije iz 2010.godine, precizira se da je "zakonodavstvo i radne procedure u oblasti nuklearne zaštite potrebno revidirati u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*). Da bi Regulatorna agencija za nuklearnu zaštitu (SRPNA) pravilno funkcionirala, potrebno je uspostaviti radne procedure, odgovarajući sustav upošljavanja i tehnička sredstva. Treba jasno definirati odgovornost za kontrolu i operativni proračun za Agenciju.

2.4 Povezanost s MIPD-om

U Multikorisničkom višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD za period 2011 - 2013¹, navodi se sljedeće:

„Sektorski ciljevi potpore EU-a u naredne tri godine

U pogledu nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, pomoć za višekorisnički program u okviru IPA komponente imat će za cilj jačanje kapaciteta nacionalnih regulatornih tijela koja se bave pitanjima nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, čime se smanjuju radiološke prijetnje za javnost, povezane s radioaktivnim materijalima i otpadom, te uporabom uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje.

2.5 Pokazatelji

U vezi s pitanjem nuklearne sigurnosti, potpora u ovoj oblasti rezultirat će transpozicijom relevantne pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo svih Korisnika. Pored toga, postojat će uvjeti za odgovarajuće rukovanje radioaktivnim materijalom i otpadom i njihovo skladištenje.

Kako bi se ostvarili gore navedeni sektorski ciljevi, radnje predviđene u ovom sektoru imat će za cilj postizanje sljedećeg:

- „Tehnički kapaciteti nacionalnih regulatornih agencija su povećani tako da budu u skladu s pravnom stečevinom EU i propisima o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja“.

Pored toga, Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD u okviru IPA komponente za period 2009 -2011², točka 2.3.3.11 – Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja, među svojim glavnim ciljevima sadrži „jačanje stručnog znanja i administrativnih kapaciteta nacionalnih tijela za pitanja sigurnosti od zračenja i drugih relevantnih javnih organizacija“.

---

¹ C(2011)4179 od 20.6.2011.

² C(2011)4179 od 20.6.2011.

Stoga je regionalni projekt koji će omogućiti jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela Korisnika u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u cijelosti usklađen s ciljevima MIPD-a.

3. Opis projekta

3.1 Povijest i opravdanost:

Korisnici su u konačnici obvezni u svoja nacionalna zakonodavstva i zakonske propise prenijeti EURATOM direktive, koje posebno sadrže uvjete u vezi s uporabom radionuklida za brojne primjene u medicinskom sektoru i industriji. To podrazumijeva da su regulatorna tijela svih Korisnika u funkciji.

U 2009/2010, izvršeno je procjenjivanje infrastrukture Korisnika putem projekta financiranog iz sredstava programa IPA 2007, pod nazivom „Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“. Ovaj projekt obuhvaća analizu propusta, kojom se naglašavaju regulatorni aspekti koje kratkoročno i srednjoročno treba poboljšati. Zaključci ovoga projekta čine tehnički temelj tekućeg projekta.

Procjena stupnja transpozicije pravne stečevine EU u nacionalna zakonodavstva i zakonske propise Bosne i Hercegovine i Crne Gore predmetom je regionalnog projekta IPA 2008 o „Jačanju tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu zaštitu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“. Ne očekuje se 100% prijenos pravne stečevine EU kroz ovaj projekt. Stoga je okončanje transpozicijskih aktivnosti važan cilj ovog projekta.

Situacija u vezi s regulatornim tijelima u korisničkim zemljama mogla bi se opisati na sljedeći način:

Albanija

Komisija za zaštitu od zračenja (RPC) je regulatorno tijelo. Ono posebno odobrava propise, smjernice i kodekse rada, nastavlja s provođenjem propisa o zaštiti od zračenja, te izdaje dozvole korisnicima radionuklida. RPC također definira strukturu svojega izvršnog ureda pod nazivom Ured za zaštitu od zračenja (RPO). Za RPC radi petnaest članova iz nekoliko organizacija, koji nisu stalni. Ministar zdravlja je predsjedatelj RPC. Tajnik RPC je predsjedatelj RPO.

RPO je nadležan za brojna tehnička pitanja (utvrđivanje zaliha zatvorenih radioaktivnih izvora, dozimetrijska kontrola, izrada novih zakona i propisa, kontrole, itd.). Albanija je dosta postigla u vezi s transpozicijom pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise, međutim, čini se da je u velikom broju posebnih oblasti potrebna pomoć izvana.

Niže navedeno je naglašeno u projektu financiranom u okviru IPA 2007, pod nazivom „Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“ (izvješće o analizi propusta), odnosno:

- Usavršavanje sustava za upravljanje kvalitetom u skladu s međunarodnom praksom (srednji prioritet);

- Izrada procedura za izdavanje dozvola za instalacije, odnosno, objekte za skladištenje radioaktivnog otpada (visoki prioritet);
- Razvijanje carinskih procedura za bavljenje nezakonitom trgovinom i paketima koji sadrže radioaktivni materijal (visoki prioritet);
- Odgovornosti i postupak donošenja odluka u izvanrednim situacijama (srednji prioritet);
- Izrada nedostajućih propisa (visoki prioritet);

Bosna i Hercegovina

Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (DRARNS) je neovisno regulatorno tijelo uspostavljeno prema zakonu u studenom 2007.godine, koje treba imati 34 djelatnika. U DRARNS-u trenutno radi samo 18 osoba, a najviše 10 njih posjeduje stvarno znanje iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

Godišnji operativni proračun DRARNS-a iznosi približno 480.000,00 EUR, što je nedostavno, kada se uzmu u obzir obveze Bosne i Hercegovina u pogledu međunarodnih konvencija o nuklearnoj i radijacijskoj sigurnosti, i transpozicije i provedbe EURATOM direktiva i procedura. Nema dovoljno znanja o novim tehnologijama izvora ionizirajućeg zračenja i determinističkim i stohastičkim stvarnim opasnostima od ionizirajućih izvora s kojima se izloženi radnici upoznaju kroz sustav obrazovanja. Populacija koja može biti izložena izvorima ionizirajućeg zračenja je nedostavno informirana o opasnostima ionizirajućeg zračenja.

Nadalje, zbog ekonomske krize u zemlji, Vijeće ministara BiH donijelo je uredbu kojom se zabranjuje povećanje proračuna i osoblja u institucijama državne administracije u naredne tri godine.

DRARNS trenutno nailazi na poteškoće u angažiranju osoblja koje posjeduje znanje iz oblasti zaštite od zračenja.

Donošenje novih propisa potpuno usklađenih s pravnom stečevinom EU u završnoj je fazi.

Pored zakona iz 2007.godine, najvažniji dokument u pogledu regulatorne aktivnosti je „Politika sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja u Bosni i Hercegovini“ koju je izradila DRARNS, a donijelo Vijeće ministara BiH.

Do ožujka 2014.godine, DRARNS je izdala 11 pravilnika. To su:

- Pravilnik o notifikaciji i autorizaciji djelatnosti sa izvorima ionizirajućih zračenja (2010.);
- Pravilnik o uvjetima za promet i korištenje izvora ionizirajućeg zračenja (2010.);
- Pravilnik o inspeksijskom nadzoru u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti (2010.);
- Pravilnik o zaštiti od ionizirajućeg zračenja kod medicinske ekspozicije (2011.);
- Pravilnik o zaštiti od zračenja kod profesionalne ekspozicije i ekspozicije stanovništva (2011.);
- Pravilnik o kategorizaciji radijacijskih prijetnji (2011.);
- Pravilnik o zdravstvenom nadzoru osoba profesionalno izloženih ionizirajućem zračenju i autorizaciji tehničkog servisa za zdravstveni nadzor profesionalno izloženih osoba (2011.);

- Pravilnik o kontroli zatvorenih radioaktivnih izvora visoke aktivnosti i izvora nepoznatog vlasnika (2012.);
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija pravnih osoba koje obavljaju djelatnost sa izvorima ionizirajućih zračenja (2012.);
- Pravilnik o sigurnosti transporta radioaktivnih materijala (2012.);
- Pravilnik o sigurnosti nuklearnih materijala i radioaktivnih izvora (2013.).

DRARNS je izradila, a Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo „Strategiju za upravljanje radioaktivnim otpadom“ (2013.). Nadalje Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom kojim se strategija detaljnije definira, u formi je nacрта.

Niže navedeni pravilnici koji pokrivaju oblast nadgledanja okoliša, također su u formi nacрта:

- Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti u okolišu Bosne i Hercegovine
- Pravilnik o granicama sadržaja radionuklida u hrani, lijekovima, robi opće namjene, građevnim materijalima i drugoj robi

DRARNS je sastavila Plan reagiranja u situacijama izvanrednog izlaganja zračenju (Državni akcijski plan za zaštitu stanovništva od ionizirajućeg zračenja u izvanrednim situacijama, nuklearnoj nesreći ili pojavi nuklearne štete). Plan je prošao postupak javne rasprave, pregledale su ga sve profesionalne institucije i trenutno je u postupku usvajanja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Pored gore navedenih pravilnika, DRARNS je u svrhu radijacijske sigurnosti korisnika od ionizirajućeg zračenja (profesionalno izložene osobe, bolesnici i stanovništvo) izdala nekoliko uputstava koja nisu zakonski obvezujuća ali predstavljaju značajne smjernice za osobe koje na bilo koji način dođu u dodir s izvorima ionizirajućeg zračenja. Radi se o sljedećim dokumentima:

- Vodič za izradu programa za zaštitu od zračenja u radiodijagnostici i Vodič za izradu programa za zaštitu od zračenja u stomatološkim ordinacijama;
- Vodič za zaštitu od zračenja profesionalno izloženih osoba, trudnica i dojilja;
- Vodič za klasifikaciju kontroliranih i nadgledanih zona i kategorizaciju profesionalno izloženih osoba, učenika, osoba na obuci i studenata;
- Vodič za postupanje prilikom pronalaska radioaktivnih izvora nepoznatog vlasnika;

Objavljeni i trenutno izrađeni pravilnici i drugi pravni dokumenti obuhvatit će široki spektar aktivnosti i prakse u BiH u sadašnjosti i doglednoj budućnosti. Objavljeni pravilnici omogućuju regulatornom tijelu provedbu nacionalnog programa regulatorne kontrole.

Prije objavljivanja novih pravilnika i propisa, potrebno je pribaviti odobrenje Direkcije za europske integracije Bosne i Hercegovine, u smislu usklađenosti tih propisa s europskim direktivama. Stupanj transpozicije važećeg regulatornog okvira procjenjuje se kroz gore navedeni IPA 2008 regionalni projekt o regulatornoj pomoći kojim upravlja IAEA, ali novoobjavljeni propisi nisu obuhvaćeni ovom procjenom.

Jedna od najvažnijih aktivnosti DRARNS u periodu od njenog osnutka, jeste izvršavanje obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela prema međunarodnim konvencijama i bilateralnim sporazumima u ovoj oblasti. Bosna i Hercegovina je ugovorna strana većine značajnih međunarodnih pravnih instrumenata.

Među ostalim regulatornim temama koje kratkoročno treba obraditi putem vanjske pomoći, važnu ulogu igraju procedure za osiguravanje kvalitete/kontrolu kvalitete (QA/QC) za uređaje koji proizvode ionizirajuće zračenje, te njihova kalibracija. Dio projekta se odnosi na informiranje javnosti o opasnostima uporabe uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i od nepoznatih izvora. Konačno, budući je DRARNS prilično mlada organizacija, čini se da treba procijeniti njeno funkcioniranje i raspodjelu odgovornosti, kako bi mogla djelovati na sličan način kao i njena ekvivalentna organizacija u EU.

Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija

Direkcija za radijacijsku sigurnost (DRS) – kao regulator nuklearne sigurnosti – zvanično je uspostavljena 5. svibnja 2005.godine temeljem Zakona o „zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacijskoj sigurnosti“, koji je usvojen 2002. godine. DRS odgovara izravno vladi. Glavni zadaci DRS obuhvaćaju pripremu relevantnog zakonodavstva i zakonskih propisa, odobravanje aktivnosti koje obuhvaćaju uporabu radionuklida i nastavak kontrola, te druge zadatke propisane Zakonom.

U protekle četiri godine je u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji izvršen značajan broj regulatornih aktivnosti. Vrlo je vjerojatno da je većina pravne stečevine EU (*acquis*) već prenesena u zakonodavstvo i zakonske propise Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije.

Preostale regulatorne teme koje tek treba obraditi odnose se na medicinsku ekspoziciju, prije svega u vezi sa skorašnjim instaliranjem uređaja PET-CT u Institutu za nuklearnu medicinu u Štipu, uspostavljanje mjera za osiguravanje kvaliteta/kontrolu kvalitete (QA/QC) za uređaje koji proizvode ionizirajuće zračenje u bolnicama, pripravnost za izvanredne situacije i reagiranje na njih, te monitoring okoliša.

Treba napomenuti da je licenciranje kapaciteta koji proizvode ionizirajuće zračenje i smanjivanje medicinske ekspozicije u skladu s Direktivom Vijeća EURATOM br. 97/43 (uspostavljanje mjera za QA/QC) ocijenjeno kao visoki prioritet u projektu financiranom iz komponente IPA 2007, pod nazivom „Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“ (izvješće o analizi propusta).

Također treba pokrenuti aktivnosti u vezi s upravljanjem radioaktivnim otpadom u pogledu kojeg su u zakonodavstvu i zakonskim propisima utvrđene brojne praznine u okviru projekta iz komponente IPA 2009, pod nazivom „Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući gromobrane: dio regulatorne pomoći“. Te praznine se uglavnom odnose na licenciranje kapaciteta za upravljanje radioaktivnim otpadom i na odredbe o financiranju, što je dovelo do preporuka za izmjenu/poboljšanje postojećeg zakonodavstva i zakonskih propisa.

Kosovo

Kosovski Parlament je 2010.godine donio novi zakon o zaštiti od neionizirajućeg i ionizirajućeg zračenja i o nuklearnoj sigurnosti. Ovim zakonom se Ministarstvu za okoliš i prostorno uređenje (MOPU) dodjeljuje uloga regulatora nuklearne sigurnosti. MOPU je radio na regulatornim pitanjima uz angažman veoma ograničenog broja stručnjaka i nije posjedovao tehničke kapacitete za transpoziciju pravne stečevine EU (*acquis*) u njihovo zakonodavstvo i zakonske propise. MOPU je u lipnju 2011.godine formirao i vodio Agenciju za zaštitu od radijacije Kosova (AZRK).

U 2012.godine usvojen je „Zakon o Agenciji za zaštitu od radijacije i nuklearnu sigurnost Kosova“ (Zakon br. 04/L-067), kojim se definiraju status, dužnosti i obveze kosovske Agencije za zaštitu od radijacije i nuklearnu sigurnost (KAZRNS)¹, koja je uspostavljena u okviru Kabineta premijera. Stoga će KAZRNS biti sljedeće tijelo koje će se baviti izradom novih dijelova zakonodavstva i zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU. Iako se očekuje pomoć kroz već spomenuti regionalni projekt IPA 2008 i projekt EuropeAid/133749/C/SER/XK pod nazivom „Pomoć u zaštiti od zračenja i nuklearna sigurnost na Kosovu“, projekt koji financira EU i kojim upravlja Ured EU na Kosovu, čija provedba je počela u prosincu 2013.godine i koji treba trajati 18 mjeseci (IPA 2013 Kosovo), za punu transpoziciju bit će potrebna dodatna pomoć. Drugo važno pitanje je procjena infrastrukture KAZRNS, koju će svakako trebati poboljšati. KAZRNS je prešla u nove prostorije 2014.godine, ali ima tek osnovnu opremu, a infrastruktura za obavljanje regulatornih funkcija, uključujući kontrolu i monitoring zračenja praktično ne postoji. Treba napomenuti da je regulatorna pomoć KAZRNS-u u vezi s upravljanjem radioaktivnim otpadom dio projekta financiranog iz komponente IPA 2009, pod nazivom „Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući radioaktivne gromobrane“ pružila korisni temelj za buduće upravljanje radioaktivnim otpadom (RO). KAZRNS je izradila novi zakon o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti, koji je u početnoj fazi postupka usvajanja.

Projektom financiranim iz sredstava programa IPA 2007, pod nazivom „Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“ (izvješće o analizi propusta), utvrđen je veliki broj oblasti visokog prioriteta za koje treba dodijeliti regulatornu pomoć izvana, odnosno:

- Priprema administrativne strukture za AZRK (organogram, popunjavanje osobljem, opis poslova, interna pravila i procedure, itd.);
- Sačinjavanje pravilnika potpuno usklađenih s pravnom stečevinom EU (*acquis*);

Ovaj projekt ima za cilj pružanje regulatorne pomoći u svakoj od navedenih oblasti visokog prioriteta.

Crna Gora

Nacionalno regulatorno tijelo za sigurnost od zračenja, upravljanje radioaktivnim otpadom, uključujući zaštitu od zračenja, formirano je u okviru tri regulatorna organa: Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT), Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo unutarnjih poslova i Direkcije za inspeksijski nadzor.

Prema Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 05/12, 25/12, 61/12), Ministarstvo za održivi razvoj i turizam se, između ostalog, bavi razvijanjem politike, te zakonodavstvom i zakonskim propisima u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti, i upravljanjem radioaktivnim otpadom. Pored toga, nadležno je za međunarodnu suradnju, zaključivanje međunarodnih sporazuma, monitoring međunarodnih standarda, pregovore, koordinaciju i provedbu međunarodnih konvencija i sporazuma, praćenje procesa pristupanja EU, usklađivanje s međunarodnim standardima, propisima i preporukama, itd. Zakon o životnoj sredini („Službeni list Crne Gore“, br. 48/08 od 11. kolovoza 2008., 40/10 od 22. srpnja 2010), Zakon o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacijskoj sigurnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 56/09) i Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave propisuju da stručne i s njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite od zračenja i radijacijske sigurnosti vrši Agencija za zaštitu životne sredine (AZŽS), nadležno izvršno tijelo odgovorno za provedbu politike i zakonodavstva i zakonskih propisa koje pripremi Ministarstvo održivog razvoja i turizma

(izdavanje dozvola, monitoring radioaktivnosti, informiranje javnosti o rezultatima monitoringa). U pogledu međunarodnih standarda i preporuka Europske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju, Crna Gora je izrazila snažnu političku volju i, u okviru Strategije za zaštitu od ionizirajućeg zračenja, sigurnosti od zračenja i upravljanje radioaktivnim otpadom, kao prioritet naglasila uspostavljanje posebnog odjela u okviru Agencije za zaštitu životne sredine, koje će se baviti praćenjem radioaktivnosti, izdavanjem dozvola i pitanjima u vezi sa zaštitom od ionizirajućeg zračenja, nuklearnom i radijacijskom sigurnosti, upravljanjem radioaktivnim otpadom, uklanjanjem radioaktivnog materijala, žurnim intervencijama u slučaju radijacijske nesreće, odgovornostima u slučajevima nuklearne štete i mjerama zaštite, te komunikacijom sa stanovništvom i regulatornim tijelima drugih država. Neposredno nakon što je Vlada usvojila Strategiju, 22. rujna 2011. godine u okviru Agencije za zaštitu životne sredine formiran je Odjel za zaštitu od ionizirajućeg zračenja i radijacijsku sigurnost.

U skladu s člankom 50. *Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave* ("Službeni list Crne Gore", br. 05/12, 25/12, 61/12), ministarstva vrše nadzor nad zakonitošću i učinkovitošću rada upravnih tijela. Ministarstvo suspendira akte donesene izvan upravne procedure kada su u suprotnosti sa zakonom i drugim propisima i preporučuje Vladi da ih ukine ili poništi; daje prijedloge za imenovanja i razrješenja rukovoditelja upravnog tijela nad čijim aktivnostima ministarstvo vrši nadzor; zahtijeva izvješća i informacije o određenim pitanjima u okviru aktivnosti za koje je nadležno upravno tijelo; izdaje profesionalna uputstva, pojašnjenja, instrukcije i savjete za provedbu propisa u nadležnosti administrativnog tijela, itd.

U vezi s mogućim ulaganjem žalbe u upravnom postupku, Zakon o općem upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“, br. 60/03, 73/10, 32/11) u članku 219. propisuje da svaka osoba ili organizacija čije pravo je prekršeno odlukom prvostupanjskog organa (u ovom slučaju, Agencije za zaštitu životne sredine), može podnijeti žalbu drugostupanjskom organu (Ministarstvo održivog razvoja i turizma) u roku od 15 dana od datuma donošenja odluke. Žalba je uobičajeni pravni lijek kojim se pokreće drugostupanjski upravni postupak kao proces kontrole rada prvostupanjskog tijela. Bez žalbe, ova vrsta kontrole ne postoji, jer drugostupanjski postupak ne može biti pokrenut ili proveden po službenoj dužnosti. Radi se o zakonu koji regulira opći upravni postupak i, ukoliko posebni zakonski propisi u oblasti okoliša ne reguliraju ova pitanja, odredbe ovoga zakona se na odgovarajući način primjenjuju na proces odlučivanja.

Ministarstvo unutarnjih poslova u svom sastavu ima i Direkciju za izvanredne situacije koja, putem Sektora za upravljanje rizikom, izgrađuje bazu podataka o opasnim tvarima temeljem odredaba *Zakona o prijevozu opasnih materija* („Službeni list Crne Gore“, br. 05/08), koji propisuje da je Ministarstvo unutarnjih poslova nadležno za izdavanje suglasnosti za prijevoz radioaktivnih materijala, koja se podnosi AZŽS koja izdaje dozvolu za prijevoz materijala iz klase 7. U slučaju nesreće koja može dovesti do izvanredne situacije u zemlji, nadležno ministarstvo je Ministarstvo unutarnjih poslova koje uspostavlja Nacionalni tim za koordinaciju i usvaja Nacionalni plan rada u slučaju radiološke nesreće (2010.)

Pored gore navedenih institucija, izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i načinu rada državne uprave i izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru („Službeni list Crne Gore“, br. 39/03, 76/09 i 57/11) definirano je da inspekciju i prinudno provođenje vrši Direkcija za inspekcijski nadzor (DIN), kao četvrto regulatorno tijelo u ovoj oblasti u Crnoj Gori (inspekcijski nadzor i prinudno provođenje).

Definirana regulatorna tijela se financiraju iz proračuna Crne Gore, koja ima programski proračun, sukladno Zakonu o proračunu („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 40/01, 44/01, 28/04, 71/05, „Službeni list Crne Gore“, br. 12/07, 73/08, 53/09, 46/10, 49/10).

Kao što je gore navedeno, za okončanje transpozicije pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo, bit će potrebna dodatna regulatorna pomoć. To je jedan od temeljnih ciljeva ovoga projekta.

Čim se utvrdi revizija Zakona, bit će potrebno uspostaviti provedbene procedure koje se odnose na odobrenje, kontrolu i provođenje. U tu svrhu, Agencija za zaštitu životne sredine (AZŽS) i DIN moraju usavršiti postojeće provedbene procedure u skladu s novim propisima koje treba donijeti. To je drugi temeljni cilj projekta.

Treći temeljni cilj projekta odnosi se na potrebu za uspostavljanje procedura za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje, a koji se koriste u medicinskom sektoru.

Četvrti cilj se odnosi na informiranje javnosti o rizicima koje nose uređaji i nepoznati izvori koji proizvode ionizirajuće zračenje.

Srbija

Srbijanska Agencija za zaštitu od ionizirajućih zračenja i nuklearnu sigurnost (SAZIZNS) je regulatorna organizacija u Republici Srbiji od srpnja 2010.godine, sa nadležnostima dodijeljenim u skladu sa *Zakonom o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti* („Službeni list RS“, br. 36/09 i 93/12). Postojeća regulatorna infrastruktura u Srbiji sastoji se od 3 institucije:

- Regulatorno tijelo: SAZIZNS;
- Ministarstvo nadležno za zaštitu od ionizirajućeg zračenja (inspekcijska kontrola nad provedbom mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja posredstvom inspektora za zaštitu od zračenja - 5 djelatnika);
- Ministarstvo nadležno za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom (inspekcijska kontrola nad provedbom mjera nuklearne sigurnosti posredstvom inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom - 0 djelatnika).

Kontrolu nad radom SAZIZNS, u smislu obavljanja aktivnosti koje su joj povjerene, vrši nadležno ministarstvo odgovorno za zaštitu od zračenja i ministarstvo odgovorno za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom, u skladu s propisima koji reguliraju državnu upravu.

U vezi s popunjavanjem regulatornog tijela osobljem, u SAZIZNS trenutno rade 23 djelatnika, dok je Vladinom odlukom iz 2011.godine odobren broj od ukupno 35 djelatnika. Izmjenama i dopunama Zakona (br. 36/09) u 2012.godine (br.93/12), predviđeno je da se SAZIZNS financira isključivo iz državnog proračuna, a ranije uvedeni sustav plaćanja naknada (koje su plaćali korisnici dozvola) je ukinut.

Proračun za 2013.godine je povećan za 54% u odnosu na 2012., uz dodatno povećanje za 39% za 2014.g. i trenutno iznosi RSD 100.000.000 (oko EUR 800.000). U istom periodu je broj djelatnika povećan sa 16 na 23.

SAZIZNS je do sada izradila 18 pravilnika, pokrivajući različite regulatorne aspekte iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Kako bi osigurala uvjete za provedbu svoje politike u sferi zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti, kao i politike o upravljanju radioaktivnim otpadom, Vlada Srbije će, na prijedlog SAZIZNS, usvojiti sljedeće:

1. Program radijacijske sigurnosti (trenutni status: dokument izrađen);
2. Program nuklearne sigurnosti (trenutni status: u postupku pribavljanja mišljenja nadležnih ministarstava);
3. Program upravljanja radioaktivnim otpadom usklađen s pravilnikom o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (trenutni status: čeka se izrada dokumenta o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš).

Pored toga, na prijedlog SAZIZNS-a, Vlada će usvojiti i:

4. Plan za izvanredne situacije u slučaju nesreće (trenutni status: dokument izrađen);
5. Uredbu o sigurnosti nuklearnih objekata i nuklearnih materijala (trenutni status: u postupku pribavljanja mišljenja nadležnih ministarstava);

Stupanj njihove usklađenosti s pravnom stečevinom EU treba provjeriti kroz gore navedeni regionalni projekt u okviru IPA 2008, o regulatornoj pomoći koja je pokrenuta 20. ožujka 2011.godine. Cilj da regulatorni okvir u oblasti nuklearne zaštite koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU bude spreman do kraja 2013.godine dosta je narušen činjenicom da je preduvjet bio ulaganje amandmana na Zakon. Taj zadatak nije u nadležnosti regulatornog tijela, nego ministarstva koje nadgleda rad SAZIZNS-a u oblasti zaštite od ionizirajućeg zračenja.

U projektu financiranom u okviru IPA 2007, pod nazivom „Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“ (izvješće o analizi propusta), naglašava se prilično veliki broj tema koje bi zahtijevale pomoć izvana; između ostalog, radi se o sljedećem:

- Izrada nacionalne strategije za radioaktivni otpad i dekomisiju (visoki prioritet);
- Izrada pravilnika o prijevozu radioaktivnih materijala (visoki prioritet);
- Nedostaje pravilnik o kategorizaciji izvora, koji bi se bavio sigurnosnim pitanjima (visoki prioritet);
- Pravilnik o monitoringu odlagališta željeznog otpada (srednji prioritet);
- Priprema provedbenih propisa (visoki prioritet);
- Definiranje odgovornosti za kontrolu (visoki prioritet);
- Transpozicija direktiva EU u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise (visoki prioritet);
- Ratificiranje preostalih međunarodnih konvencija i dodatnog protokola za zaštitu (srednji prioritet);
- Utvrđivanje administrativne i proceduralne osnove, uključujući razvijanje sustava za upravljanje kvalitetom (visoki prioritet);
- Izrada neophodnih dokumenata o provođenju procesa licenciranja, programu godišnje kontrole, predlošku evidencije, pravilima za čuvanje dokumentacije (visoki prioritet);
- Obuka osoblja SAZIZNS (visoki prioritet);
- Donošenje pravilnika o kategorizaciji izvora zračenja (visoki prioritet).

Regulatorna pomoć koja se pruža u okviru ovog projekta bavit će se svim ovim temama. Kao rezultat ove pomoći, trebalo bi da SAZIZNS bude u situaciji da može funkcionirati slično ekvivalentnim organizacijama u državama članicama EU.

3.2 Procjena utjecaja projekta, katalitičkog efekta, održivosti i prekograničnog utjecaja:

Ovaj će projekt omogućiti Korisnicima raspolaganje regulatornim tijelima u oblasti nuklearne zaštite koji su sposobni za bolju kontrolu radioloških pitanja na njihovim teritorijima, odnosno, za upravljanje institucionalnim radioaktivnim otpadom, sprječavanje i suzbijanje nezakonite trgovine nuklearnim materijalima i izvorima zračenja, upravljanje prirodnim radionuklidima iz materijala (NORM), i tehnološki povećanim prirodnim radionuklidima iz materijala (TENORM), upravljanje mogućom radioaktivnom kontaminacijom okoliša, instaliranje sustava ranog upozoravanja i pripravnost za izvanredne situacije, te kontrolu medicinske izloženosti pacijenata i zdravstvenih radnika. Funkcioniranje učinkovitih regulatornih tijela u svakoj državi-korisnici ključno je pitanje za sigurnost od zračenja. Time se može značajno smanjiti rizik prekogranične radioaktivne kontaminacije okoliša, pri čemu je prenošenje zrakom i zajedničkim vodotocima najznačajnije.

3.3. Rezultati i mjerljivi pokazatelji:

U Albaniji

Rezultati:

- Uveden je novi postupak licenciranja nuklearnih instalacija i aktivnosti;
- Izrađene su smjernice za carinsku kontrolu paketa sa radioaktivnim materijalima;
- Ustanovljena je Organizacija tehničke potpore (OTP) za Ured za zaštitu od zračenja;
- Pregledani i ažurirani planovi za reagiranje u izvanrednim situacijama radiološke nesreće;
- Provjerena i poboljšana raspodjela odgovornosti među svim akterima uključenim u planove za izvanredne situacije;
- Pregledani i ažurirani orijentacijski dokumenti za provedbene propise;
- Uspostavljen je sustav za upravljanje kvalitetom u Uredu za zaštitu od zračenja;

Pokazatelji:

- Rad Ureda za zaštitu od zračenja je usklađen s radom regulatornih tijela EU;
- Na graničnim prijelazima se može nastaviti s uvozom/izvozom robe koja sadrži radioaktivne materijale;
- Zahvaljujući OTP-u, poboljšane su regulatorne aktivnosti Ureda za zaštitu od zračenja;
- Izrađen je plan za izvanredne situacije i testirano je reagiranje u izvanrednim situacijama.

U Bosni i Hercegovini

Rezultati:

- Ažurirani ili novi nacrti propisa o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti usklađeni su s pravnom stečevinom EU (*acquis*) i međunarodnim standardima;
- Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti zaštite od zračenja, nuklearne sigurnosti i sigurnosti izvora zračenja pregledani su, analizirani i izrađeni u skladu s najboljom međunarodnom praksom;
- Aktivnosti, programi i planovi DRARNS-a pregledani su, a sustav za upravljanje kvalitetom je uspostavljen i potpuno operativan;
- Instrumenti kontrole, kontrolni popisi i procedure DRARNS-a su pregledani, izmijenjeni i dopunjeni i doneseni u potpunom skladu s međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom;
- Odluka DRARNS-a o akreditiranju OTP-a je pregledana, i propis pripremljen;

- Program obuke osoblja DRARNS-a je definiran i primijenjen;
- Kampanja za informiranje javnosti o rizicima ionizirajućeg zračenja i nepoznatih izvora razrađena je i proširena putem najprimjerenijih kanala.

Pokazatelji:

- Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost u Bosni i Hercegovini usklađena je s ekvivalentnim organizacijama iz EU.

U Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

Rezultati:

- Politika i strategija Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije za upravljanje radioaktivnim otpadom i s njima povezani propisi pregledani su i usavršeni;
- Popuno su izrađeni programi za osiguranje kvaliteta, uključujući mjere za kontrolu kvaliteta i procjenu doziranja za bolesnike iz oblasti dijagnostičke i interventne radiologije (npr. radiografija, fluoroskopija i interventna radiologija, nuklearna medicina, radioterapija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi i mamografija, kada je primjenjivo) za sve medicinske ustanove;
- Utvrđeni su pisani protokoli za dijagnostičku i interventnu radiologiju;
- Relevantno osoblje uključeno u dijagnostičku i interventnu radiologiju obučeno je za primjenu protokola;
- Usavršeni su nacionalni propisi za objekte i aktivnosti u vezi sa nuklearnom sigurnošću, što se uglavnom odnosi na proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-om;
- Uspostavljene su procedure za licenciranje i kontrolu za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT;
- Osoblje je obučeno za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti u vezi sa nuklearnom sigurnošću, što se uglavnom odnosi na proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT;

Pokazatelji:

- Nova verzija politike i strategije za upravljanje radioaktivnim otpadom spremna je za zakonodavni postupak;
- Rad Direkcije za radijacijsku sigurnost usklađen je s radom regulatornih tijela EU;
- Postoje nacionalni uvjeti za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT;
- Postoje pisani protokoli za licenciranje i kontrolu PET/CT i proizvodnje radionuklida ciklotronom;
- Objekt PET/CT licenciran i u funkciji;
- Potvrda o pohađanju odgovarajućih seminara;

Na Kosovu

Rezultati:

- Struktura novog regulatornog tijela je ocijenjena;
- Transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise dodatno završena;
- Provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU doneseni, uključujući instrumente za kontrolu, kontrolne liste i procedure, uz one koje se odnose na područje

prijevoza nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala, i organiziranje odgovarajuće obuke;

Pokazatelji:

- Za KAZZNS su predloženi nova struktura i postupak rada;
- Daljnje usklađivanje kosovskog zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

U Crnoj Gori

Rezultati:

- Ažurirani ili novi zakoni i zakonski propisi o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU i međunarodnim standardima;
- Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti sigurnosti od zračenja i radioaktivnih izvora pregledane su, analizirane i razvijene u skladu s najboljom međunarodnom praksom;
- AZŽS je donijela sveobuhvatne regulatorne smjernice i pužila savjete, obuhvaćajući tehničke parametre i administrativne procedure za siguran rada rentgenskih uređaja za radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sustave, mamografiju i radioterapiju, kao i radioaktivnih izvora za primjenu u brahiterapiji, nuklearnoj medicini primijenjenoj u Kliničkom centru Crne Gore i u industriji;
- AZŽS je razvila referentne procedure za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i stavila ih na raspolaganje industrijskom i medicinskom sektoru za testiranje i uporabu;
- Identificirani su stručnjaci ili tvrtke koje bi eventualno mogle izvršiti testiranje QA/QC;
- Određena su sredstva za provedbu interne dozimetrije, i utvrđene regulatorne smjernice i popratne procedure za praćenje i evidentiranje internih doza za djelatnike;
- Materijal za informiranje javnosti o opasnostima ionizirajućeg zračenja je sastavljen i distribuiran putem najprikladnijih kanala.

Pokazatelji:

- Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost Crne Gore usklađena sa takvim organizacijama u EU.

U Srbiji

Rezultati:

- Utvrđena je nacionalna strategija upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisijom istraživačkog reaktora;
- Završena je transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise;
- Doneseni su provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU;
- Osoblje SAZIZNS-a nadležno za izradu pravilnika i smjernica adekvatno obučeno;
- Izrađena je revizija Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti;
- Doneseni su posebni propisi o sanaciji nepoznatih izvora i monitoringu deponija;
- Utvrđeni su regulatorni uvjeti za ratificiranje međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma u vezi sa zaštitom od zračenja i nuklearnom sigurnošću;

- U regulatornom tijelu je uspostavljen sustav za upravljanje kvalitetom;
- Predložena je nova infrastruktura i interna raspodjela odgovornosti.

Pokazatelji:

- U Izvješću o napretku Srbije za pristupanje EU treba naglasiti činjenicu da su zakonodavstvo i zakonski propisi u ovoj zemlji potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja, sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti;
- Dekomisija RA istraživačkog reaktora počinje kao rezultat usvajanja plana dekomisije;
- Definirane su opcije za raspolaganje radioaktivnim otpadom;
- Izrađen je i odobren novi zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja;
- Na deponijama više nema nepoznatih izvora zračenja;
- Međunarodne konvencije, protokoli i sporazumi spremni su za ratificiranje;
- Rad SAZIZNS usklađen je s radom regulatornih tijela EU.

3.4 Aktivnosti

U Albaniji

- Uspostavljanje procedure za licenciranje objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, odnosno, nacionalnih skladišnih kapaciteta za odlaganje radioaktivnog otpada kojim upravlja Centar za primijenjenu nuklearnu fiziku u Tirani, kao i procedure za licenciranje uporabe PET/CT-a;
- Razvijanje carinskih procedura za bavljenje paketima koji sadrže radioaktivni materijal, uključujući obuku;
- Određivanje kriterija za uspostavljanje Organizacija tehničke potpore za Ured za zaštitu od zračenja, kao i zadataka koji im trebaju biti dodijeljeni. To treba obuhvatiti utvrđivanje potreba u smislu opreme i tehničkih kapaciteta;
- Utvrđivanje odgovornosti svih uključenih aktera, u slučaju izvanredne radiološke situacije i pojašnjenje procesa odlučivanja;
- Pregled dokumenata koji služe kao smjernice za provedbu zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU (ovom aktivnošću će se završiti aktivnost obuhvaćena horizontalnim programom o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2010);
- Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom za Ured za zaštitu od zračenja koji je usklađen s formatom Međunarodne agencije za nuklearnu energiju/Međunarodne organizacije za standardizaciju (IAEA/ISO) ili nekim drugim odgovarajućim sustavom.

U Bosni i Hercegovini

Aktivnost 1: Ugovarač završava aktivnosti na transpoziciji pravne stečevine EU (*acquis*) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u zakonske propise Bosne i Hercegovine. Potrebno je izraditi tablicu usklađenosti. Ovu aktivnost treba provoditi zajedno sa stručnjacima DRARNS. Na kraju aktivnosti očekuje se da pravna stečevina EU u cijelosti bude prenesena u zakonske propise Bosne i Hercegovine;

Aktivnost 2: Ugovarač pomaže DRARNS-u u razvijanju odgovarajućih provedbenih procedura za sve zakonske propise/smjernice koje će obuhvatiti sljedeće teme:

- autorizaciju,
- kontrolu i procjenu,

- popis radioaktivnih izvora,
- kontrolu (instrumente kontrole, kontrolne liste, godišnji plan kontrole),
- prisilno provođenje,
- sigurnost radioaktivnih izvora,

na temelju međunarodnih standarda i najbolje prakse EU u svim aktivnostima (medicina, industrija,...) u vezi s izvorima ionizirajućeg zračenja koji se koriste u Bosni i Hercegovini;

Aktivnost 3: Ugovarač podržava DRARNS u izradi kriterija za akreditaciju (ISO/IEC) tvrtki/nacionalnih organizacija kao Organizacija tehničke potpore (OTP) u cilju izvršavanja brojnih tehničkih usluga za DRARNS. Ugovarač priprema i realizira relevantnu obuku za osoblje DRARNS-a i OTP-a, kako bi se upoznalo s tim kriterijima;

Aktivnost 4: Ugovarač pomaže DRARNS-u u uspostavljanju sustava za upravljanje kvalitetom (QMS) potpuno usklađenim s međunarodnom praksom, kojim se definiraju organizacijske odgovornosti, pravila upravljanja i svi drugi administrativni zahtjevi za učinkovito funkcioniranje regulatornog tijela. Strateški plan, interne politike, programi rada i akcijski planovi DRARNS-a morat će biti sačinjeni;

Aktivnost 5: U vezi s različitim zadacima ovoga projekta i temeljem procjene tehničkih kapaciteta DRARNS-a, Ugovarač definira i primjenjuje program obuke osoblja DRARNS-a i eventualno drugih relevantnih profesionalaca. Ovaj program će obuhvatiti obuku osoblja DRARNS-a i eventualno drugih relevantnih profesionalaca u vezi s posebnim pitanjima, npr. sačinjavanje i provedba propisa, popis radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala, upravljanje nepoznatim izvorima, procjena sigurnosti i uopćenije teme, kao što su regulatorna kontrola, uključujući inspekciju i prisilno provođenje;

Aktivnost 6: Ugovarač pruža podršku DRARNS-u u smislu boljeg informiranja javnosti o opasnostima kojima bi se stanovništvo moglo izložiti putem uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i drugih radioaktivnih izvora. Ova aktivnost mora biti u skladu s odredbama EURATOM direktive Vijeća br. 89/618. Bit će izrađen plan za informiranje javnosti, uključujući sredstva za širenje informacija, npr. izdavanjem letaka i brošura, organiziranjem konkretnih tečajeva u školama. U tom kontekstu Ugovarač ograničava svoje aktivnosti na izradu najprimjerenijih sredstava širenja informacija.

U Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

- Pregled postojećih QA/QC procedura za dijagnostičku i interventnu radiologiju (npr. radiografija, fluoroskopija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi, i mamografija kada je primjenjivo) i uspostavljanje boljih QA/QC procedura u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima i najboljom praksom EU;
- Temeljem poboljšanih procedura za AQ/QC, uspostaviti optimizirane protokole za dijagnostičku i interventnu radiologiju;
- Obuka osoblja uključenog u dijagnostičku i interventnu radiologiju u oblasti primjene protokola;
- Pomoć DRS-u u izradi novih propisa za rad objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Pomoć DRS-u u uspostavi procedura za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;
- Obuka inspektora DRS-a nadležnih za provjeru ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;
- Pregled i analiza različitih komponenata za politike i strategije u vezi s radioaktivnim otpadom i – kada je relevantno, davanje preporuka za poboljšanje, kako bi ta politika i strategija u cijelosti bile usklađene s međunarodnim standardima i najboljom praksom EU.

Na Kosovu

- Kritična analiza postojeće infrastrukture Agencije za zaštitu od radijacije Kosova, u pogledu mandata, upošljavanja osoblja, operativnog proračuna, stupnja stručnosti, neovisnosti o korisnicima radionuklida, odnosa s drugim akterima uključenim u medicinsku i/ili industrijsku primjenu radionuklida na Kosovu.
- Pomoć u završavanju kontrolnih aktivnosti u vezi sa svim postojećim propisima (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008 programa i IPA 2013 programa na Kosovu) i u izradi novih, u cilju stvaranja regulatornog okvira koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU. Time su obuhvaćeni kontrolni instrumenti, kontrolne liste i procedure, uključujući oblast prijevoza nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, i organiziranje relevantne obuke.

U Crnoj Gori

Aktivnost 1: Ugovarač će završiti aktivnosti u vezi s transpozicijom pravne stečevine EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u zakonske propise Crne Gore, koje su djelomično provedene u okviru projekta financiranog iz komponente IPA 2008, a koji se odnosi na jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu zaštitu na zapadnom Balkanu. Sastojat će se od analize rezultata povezanog projekta o stupnju transpozicije i – uz sličan pristup – završetka izrade zakonskih propisa koji moraju biti potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Potrebno je izraditi tablicu usklađenosti. Ovu aktivnost treba provoditi zajedno sa stručnjacima MORT i AZŽS. Na kraju aktivnosti se očekuje da pravna stečevina EU u cijelosti bude prenesena u zakonske propise Crne Gore.

Aktivnost 2: Razvijanje procedura. Obuhvatit će razvijanje odgovarajućih provedbenih procedura za sve propise/smjernice, koje će pokriti sljedeće teme:

- autorizacija;
- popis radioaktivnih izvora;
- sigurnost i zaštita od radioaktivnih izvora;
- pregled i procjena;
- kontrola;
- provođenje;
- koordinacija i suradnja;

Aktivnost 3: QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje u medicinskom sektoru.

Ova će aktivnost obuhvatiti sljedeće primjene u medicini: rentgenske aparate za: radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sustave, mamografiju, radioterapiju, te zatvorene radioaktivne izvore primijenjene u brahiterapiji i otvorene radioaktivne

izvore koje koristi Odjel za nuklearnu medicinu Kliničkog centra Crne Gore. Ugovarač provodi sljedeće zadatke:

- pruža pomoć osoblju Kliničkog centra Crne Gore u razvijanju procedura za gore navedene QA/QC;
- organizira tečajevе obuke za osoblje Kliničkog centra Crne Gore;
- testira procedure QA/QC za selekciju uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje;

Aktivnost 4: Interna dozimetrija. Ugovarač realizira sljedeće zadatke:

- Utvrđuje metodologiju za izračun doze u slučaju radionuklida unesenih u ljudsko tijelo;
- Razvija regulatorne smjernice i procedure za internu dozimetriju.

Aktivnost 5: Ugovarač pruža potporu MORT/AZŽS za bolje informiranje javnosti o rizicima kojima stanovništvo može biti izloženo putem uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i iz drugih radioaktivnih izvora. Sačinит će se plan informiranja javnosti, uključujući sredstva za širenje informacija među stanovništvom, npr., izdavanjem letaka i brošura, i organiziranjem posebnih tečajeva u školama. U tom smislu, Ugovarač ograničava svoje aktivnosti na izradu najprikladnijih sredstava za širenje informacija. U Crnoj Gori treba organizirati okrugli stol koji bi okupio osobe odgovorne za aktivnosti koje obuhvaćaju primjenu ionizirajućeg zračenja, te pripadnike vladinih i nevladinih organizacija.

Sve tri prvo spomenute aktivnosti obuhvatit će organiziranje konkretnih tečajeva obuke u cilju upoznavanja osoblja MORT/AZŽS i relevantnih Organizacija za tehničku potporu s različitim temama obrađenim u okviru ovog projekta.

U Srbiji

Za izradu nacionalne strategije upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisije istraživačkog reaktora

- Utvrđivanje kategorija radioaktivnog otpada temeljem stupnja njegove radioaktivnosti;
- Utvrđivanje razina tolerancije i izuzimanja za radioaktivni otpad;
- Utvrđivanje opcija za dekomisiju RA nuklearnih istraživačkih reaktora, uključujući moguću ponovnu uporabu zgrade za smještaj novog reaktora ili ciklotrona i opciju zelenog polja;
- Utvrđivanje nastanaka radioaktivnog otpada za svaku glavnu dekomisijsku opciju i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;
- Utvrđivanje upravljačkih ruta za radioaktivni grafit kao rezultat dekomisijskih opcija;
- Utvrđivanje potencijalnog tretmana i uvjetovanih procesa za svaku vrstu radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;
- Definiranje akcijskog plana u vezi s lokacijom, licenciranjem, izgradnjom i radom objekta za odlaganje radioaktivnog otpada u skladu s važećim zakonom, uključujući varijante kad god postoje nedoumice;
- Utvrđivanje različitih mogućih opcija izgleda objekta za odlaganje radioaktivnog otpada;
- Razvijanje metodologije (multiatributna analiza) za procjenu svakog tako utvrđenog pravca upravljanja u pogledu troškova, profesionalne izloženosti, lakoće provođenja, potrebe za obukom, licenciranja i prihvatanja od strane javnosti;
- Utvrđivanje optimiziranih strategija za upravljanje radioaktivnim otpadom i dekomisiju;

- Utvrđivanje mehanizama financiranja usvojene strategije upravljanja radioaktivnim otpadom;
- Utvrđivanje aktera i njihove interakcije, koji će biti uključeni u provedbu strategija upravljanja radioaktivnim otpadom (ministarstva, privatne tvrtke, državne organizacije);
- Razvijanje programa za informiranje javnosti.

Za okončanje transpozicije pravne stečevine EU u srbijansko zakonodavstvo i zakonske propise

- Pomoć u analiziranju važećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti, u svrhu mogućeg poboljšanja;
- Pomoć u okončanju aktivnosti pregleda svih važećih propisa (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008) i u sačinjavanju novih, kako bi regulatorni okvir bio potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU (*acquis*);
- Pomoć u izradi smjernica i provedbenih propisa;
- Pomoć u uspostavljanju posebnih propisa za saniranje nepoznatih izvora i monitoring nad deponijama;
- Uspostavljanje programa obuke za osoblje SAZIZNS koje još nije potpuno upoznato s izradom propisa i provedbenim propisima;
- Utvrđivanje regulatornih odredaba koje treba uvesti u cilju lakšeg ratificiranja međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma o zaštiti od radijacije i nuklearne sigurnosti;
- Pomoć u definiranju i sastavljanju postupka provedbe;
- Pomoć u izradi neophodnih protokola za izdavanje dozvola za prijevoz zatvorenih izvora zračenja i radioaktivni otpad, za odobrenje materijala izuzetog iz regulatorne kontrole, za rješavanje pitanja otpada za koji postoji sumnja da je radioaktivan.

Za regulatornu organizaciju, infrastrukturu i funkcioniranje

- Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom za SAZIZNS, usklađenog s formatom IAEA/ISO ili nekim drugim odgovarajućim sustavom;
- Definiranje organograma, uključujući raspodjelu odgovornosti;
- Definiranje godišnjeg programa kontrole koji SAZIZNS treba provesti;
- Uspostavljanje procedura za kontrolu evidencije;
- Definiranje pravila za vođenje dokumentacije.

3.5 Uvjetovanost:

Nije primjenjivo

3.6 Povezane aktivnosti:

IAEA već nekoliko godina podupire uspostavljanje i razvoj regulatornih tijela za nuklearnu sigurnost na zapadnom Balkanu. Međutim, najvažniji projekt koji IAEA provodi je projekt financiran iz komponente IPA 2008 – spomenut pod gore navedenom točkom 3.1 - koji se bavi „Jačanjem tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu zaštitu u Albaniji, Bosni i Hercegovini,

Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu“. Među tekućim i završenim projektima IAEA-e, važno je spomenuti sljedeće:

- Usavršavanje terapije radionuklidima u Bosni i Hercegovini (BOH 6010),
- Jačanje kapaciteta medicinske fizike u dijagnostičkoj radiologiji u Bosni i Hercegovini (BOH 6011);
- Uspostavljanje centra za medicinsku i radijacijsku fiziku u Bosni i Hercegovini (BOH 6012),
- Monitoring prirodnog radioaktivnog materijala u unutarnjem i vanjskom prostoru u Bosni i Hercegovini (BOH 7002);
- Uspostavljanje nacionalnog sustava regulatorne kontrole u Bosni i Hercegovini (BOH 9002);
- Potpora razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori (MNE2007003),
- Poboljšanje usluga radioterapije u Kliničkom centru Crne Gore, kao mjesta od ključne važnosti za oboljele od malignih bolesti (MNE2007004);
- Jačanje nacionalnih mogućnosti za zaštitu profesionalnih djelatnika od zračenja i od profesionalne izloženosti zračenju (RER2007012),
- Jačanje mogućnosti za procjenu sigurnosti (RER2007007),
- Učinkovitost regulatornih organa i napredna obuka iz nuklearne sigurnosti (RER2007040).

Pored navedenih, postoji veliki broj projekata IAEA-e planiranih za potporu u 2012/2013, koji se odnose na ovaj projekt pomoći regulatornim tijelima, npr.:

- Izgrađivanje kapaciteta i jačanje nacionalne regulatorne infrastrukture u Bosni i Hercegovini (BOH 2010001);
- Jačanje jedinica radioterapijske fizike u Bosni i Hercegovini (BOH 2010003),
- Povećanje mogućnosti nuklearne medicine u upravljanju bolesnicima u oblasti onkologije, kardiologije i neurologije u Bosni i Hercegovini (BOH 20010004),
- Uspostavljanje programa QA u mamografiji u Bosni i Hercegovini (BOH 2010005),
- Potpora razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori (MNE 2010001);
- Jačanje tehničkih i institucionalnih kapaciteta u Crnoj Gori za realiziranje programa monitoringa okoliša (MNE 2010003);
- Usavršavanje programa za osiguravanje kvalitete/kontrolu kvalitete u dijagnostičkoj radiologiji za nacionalni program mamografskog skrininga (MNE 2010007).

Pored navedenih, postoji nekoliko projekata financiranih iz IPA-inih programa, koji bi mogli doprinijeti dopuni planiranih aktivnosti, odnosno:

- Daljnji koraci na usklađivanju zakonodavstva i zakonskih propisa Albanije s pravnom stečevinom Zajednice u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti (ugovoreno 2013.);
- Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti poboljšanjem sposobnosti izvođenja CETI (osigurati opremu 2014.);
- Otvaranje kalibracijskog laboratorija za ionizirajuće zračenje (Sekundarni standardni dozimetrijski laboratorij) u Bosni i Hercegovini, u okviru programa iz 2008.godine;

- Upravljanje nezatvorenim radionuklidima u medicinskim ustanovama (Bosna i Hercegovina), u okviru programa iz 2008.;
- Jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, u okviru programa iz 2008. (odgovara šifri IAEA – RER/9/104),
- Jačanje sustava dozimetrijske kontrole za profesionalno izložene djelatnike i bolesnike (Bosna i Hercegovina i Kosovo) u okviru programa iz 2009.;
- Smanjivanje medicinske i profesionalne izloženosti kod mamografije u Bosni i Hercegovini, u okviru programa iz 2009.;
- Jačanje kapaciteta Centra za obuku za zaštitu od zračenja u Banja Luci (Bosna i Hercegovina), u okviru programa iz 2009.;
- Jačanje tehničkih kapaciteta za monitoring radionuklida u okolišu (Bosna i Hercegovina) u okviru programa iz 2009.;
- Upravljanje zatvorenim izvorima zračenja, uključujući radioaktivne gromobrane (Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora i Kosovo), u okviru programa iz 2009.;
- EuropeAid/133749/C/SER/XK - Potpora zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti (Kosovo), realizirati do sredine 2015.;
- Srbija – Uvjetovanje i osiguranje skladištenja zatvorenih izvora zračenja koji se ne koriste u Srbiji (IAEA-CA 2010/235-591);
- Srbija – Dekomisija uništenog hangara za skladištenje otpada br. 1 (IAEA-CA 2010/235-591);
- Srbija – Kontrola radioaktivnosti u Vinči (IAEA-CA 2010/235-591);
- Srbija – Karakteriziranje i uvjetovanje radioaktivnog otpada niže razine zračenja (IAEA-CA 2010/235-591);
- Srbija – Jačanje sposobnosti zaštite od zračenja i infrastrukture (IAEA-CA 2010/235-591);
- Srbija – IPA 2010 - Registar nuklearnih materijala, radioaktivnih izvora, otpada i izlaganja zračenju (IAEA-CA 2013/316-192);

3.7 Naučene lekcije

Regulatorna tijela su uspostavljena nedavno i, mada još uvijek nemaju dovoljno osoblja, za većinu se čini da su sasvim sposobna za apsorpiranje regulatorne pomoći izvana. Relevantna regulatorna tijela su sasvim dinamična i motivirana za obuku u oblasti regulatorne pomoći i spremna su doprinijeti usklađivanju nacionalnog zakonodavstva/zakonskih propisa svojih zemalja s pravnom stečevinom EU u najskorije vrijeme. Pokazalo se da je njihov doprinos prošlim ili tekućim projektima regulatorne pomoći, financiranim iz IPA komponente i realiziranim u periodu 2008-2013, veoma uspješan.

Međutim, što se tiče Kosova¹, glavna lekcija naučena iz prošlih projekata regulatorne pomoći, financiranih iz IPA komponente i realiziranih u periodu 2008-2013, jeste ta da sposobnost regulatornog tijela za apsorpciju može biti presudna.

4. Indikativni proračun (iznosi u EUR)

			IZVORI FINANCIRANJA									
			UKUPNO ISTIČE	DOPRINOS IPA EU		NACIONALNI DOPRINOS					PRIVATNI DOPRINOS	
Aktivnosti	IB (1)	INV (1)	EUR (a)=(b)+(c)+(d)	EUR (b)	% (2)	Ukupno EUR (c)=(x)+(y)+(z)	% (2)	Središnji EUR (x)	Reg./Lokal. EUR (y)	MFI EUR (z)	EUR (d)	%(2)
Aktivnost 1	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
Ugovor 1 Ugovor o pr. usluga (Tehnička pomoć)	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO 1 B			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO PROJEKT			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-

Iznosi neto bez PDV-a

- (1) U koloni „Aktivnost“ koristiti „X“ za označavanje da li se radi o IB ili INV
(2) Izraženo u % **ukupnih** rashoda (kolona (a))

5. Indikativni plan provedbe (periodi prikazani kvartalno)

Ugovori	Početak tenderskog postupka	Potpisivanje ugovora	Kraj projekta
Ugovor 1 – usluge	4 kv. 2014.	2 kv. 2015.	2 kv. 2018.

6. Opća pitanja

6.1 Jednake mogućnosti

Kroz bolju zaštitu okoliša i sigurnost, od projekta će imati koristi i žene i muškarci. Za sve aktivnosti, i muškarci i žene imat će jednake mogućnosti natjecanja za dobijanje ugovora i rad na svim povezanim aktivnostima.

6.2 Okoliš:

Realiziranjem ovog projekta, države-korisnice imat će značajnu korist za okoliš, jer bolja kontrola uporabe radionuklida može imati povoljan utjecaj na zaštitu okoliša.

6.3 Manjine

Za sve aktivnosti, manjine će imati jednake mogućnosti natjecanja za dobivanje ugovora i rad na svim povezanim aktivnostima

DODACI

- I Logički okvir u standardnom formatu
II Iznosi ugovoreni i isplaćeni kvartalno tijekom ukupnog trajanja projekta
III Opis institucionalnog okvira

IV Relevantni zakoni, zakonski propisi i strateški dokumenti

DODATAK I: Matrica logičkog okvira u standardnom formatu

MATRICA PLANIRANJA LOGIČKOG OKVIRA ZA Sažetak projekta	Naziv i broj programa	Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2011 (2011/023-384)
Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu	Ugovorni period ističe – 26. lipnja 2015.	Period isplate ističe – 26. lipnja 2019.
	Ukupni proračun	Proračun IPA

Ukupni cilj	Objektivno provjerljivi pokazatelji	Izvori provjere	
Doprinijeti poboljšanju zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu, kroz jačanje tehničkih kapaciteta njihovih regulatornih agencija za nuklearnu sigurnost			
Svrha projekta	Objektivno provjerljivi pokazatelji		Pretpostavke
Pružiti daljnji doprinos transpoziciji pravne stečevine u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, i usklađivanje funkcioniranja regulatornih agencija za nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu, s funkcioniranjem njihovih ekvivalentnih organizacija u EU	Uspješna transpozicija tehničkih kapaciteta na način prikazan kroz nove ili poboljšane propise koji su izrađeni prema međunarodnim standardima i direktivama Vijeća EURATOM, te međunarodnim konvencijama koje je potpisala Europska unija		
Rezultati	Objektivno provjerljivi pokazatelji		Pretpostavke
<u>Albanija</u> <ul style="list-style-type: none"> Uveden je novi postupak licenciranja nuklearnih instalacija i aktivnosti; Izrađene su smjernice za carinsku kontrolu paketa sa radioaktivnim materijalima; Ustanovljena je Organizacija tehničke potpore (OTP) za Ured za zaštitu od zračenja; Pregledani su i ažurirani planovi za reagiranje u izvanrednim situacijama radiološke nesreće; Provjerena i poboljšana raspodjela odgovornosti među svim akterima uključenim u planove za izvanredne situacije; Pregledani i ažurirani orijentacijski dokumenti za provedbene propise; Uspostavljen sustav za upravljanje kvalitetom u Uredu za zaštitu od zračenja 	<p>Rad Ureda za zaštitu od zračenja usklađen s radom regulatornih tijela EU-a.</p> <p>Na graničnim prijelazima se može nastaviti s uvozom/izvozom robe koja sadrži radioaktivne materijale;</p> <p>Zahvaljujući potpori akreditiranog OTP-a, poboljšane su regulatorne aktivnosti Ureda za zaštitu od zračenja;</p> <p>Izrađen je plan za izvanredne situacije i testirano reagiranje u izvanrednim situacijama</p>	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	
<u>Bosna i Hercegovina</u> <ul style="list-style-type: none"> Ažurirani ili novi nacrti propisa o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU (<i>acquis</i>) i međunarodnim standardima; Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili 	<p>Potpuna usklađenost zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti</p> <p>Procedure su izrađene</p>	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz	

Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2011 – Sažetak projekta (PF) 2 - regionalni

<p>novih propisa u oblasti zaštite od zračenja, nuklearne sigurnosti i sigurnosti izvora zračenja su pregledani, analizirani i izrađeni u skladu s najboljom međunarodnom praksom;</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktivnosti, programi i planovi DRARNS-a su pregledani, a sustav za upravljanje kvalitetom je uspostavljen i potpuno operativan; Instrumenti kontrole, kontrolni popisi i procedure DRARNS-a su pregledani, izmijenjeni i dopunjeni i doneseni u potpunom skladu s međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom; Odluka DRARNS-a o akreditiranju OTP-a je pregledana, i propis pripremljen; Program obuke osoblja DRARNS-a definiran je i primijenjen; Kampanja za informiranje javnosti o rizicima ionizirajućeg zračenja i nepoznatih izvora razrađena je i proširena putem najprimjerenijih kanala. 	<p>Potvrda o pohađanju</p> <p>Pokrenuta kampanja o informiranju</p>	EU	
<p><u>Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Politika i strategija Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije za upravljanje radioaktivnim otpadom i s njima povezani propisi pregledani su i usavršeni; Popuno su izrađeni programi za osiguranje kvalitete, uključujući mjere za kontrolu kvalitete i procjenu doziranja za bolesnike iz oblasti dijagnostičke i interventne radiologije (npr. radiografija, fluoroskopija i interventna radiologija, nuklearna medicina, radioterapija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi i mamografija, kada je primjenjivo) za sve medicinske ustanove; Utvrđeni su pisani protokoli za dijagnostičku i interventnu radiologiju; Relevantno osoblje uključeno u dijagnostičku i interventnu radiologiju obučeno je za primjenu protokola; Usavršeni su nacionalni propisi za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT; Uspostavljene su procedure za licenciranje i kontrolu za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT; Osoblje je obučeno za licenciranje i kontrolu proizvodnje radionuklida ciklotronom i PET/CT; 	<p>Strategija i politika su razvijene i spremne za zakonodavni postupak</p> <p>Potvrda o pohađanju</p> <p>PET/CT licencirano</p>	<p>Završno izvješće kojem je doprinosio jedan regulator iz EU</p>	
<p><u>Kosovo</u></p>	<p>Predložena nova struktura i postupak rada</p>	<p>Završno izvješće kojem je</p>	

Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2011 – Sažetak projekta (PF) 2 - regionalni

<ul style="list-style-type: none"> • Struktura novog regulatornog tijela je procijenjena; • Transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise dodatno završena; • Provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU doneseni, uključujući instrumente za kontrolu, kontrolne liste i procedure, uz one koje se odnose na područje prijevoza nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala, i organiziranje odgovarajuće obuke; 	<p>Daljnje usklađivanje kosovskog zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti</p>	<p>doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU</p>	
<p><u>Crna Gora</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ažurirani ili novi zakoni i zakonski propisi o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU i međunarodnim standardima; • Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti sigurnosti od zračenja i radioaktivnih izvora pregledane su, analizirane i razvijene u skladu s najboljom međunarodnom praksom; • AZŽS je donijela sveobuhvatne regulatorne smjernice i pužila savjete, obuhvaćajući tehničke parametre i administrativne procedure za siguran rad rentgenskih uređaja za radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sustave, mamografiju i radioterapiju, kao i radioaktivnih izvora za primjenu u brahiterapiji, nuklearnoj medicini primijenjenoj u Kliničkom centru Crne Gore i u industriji; • AZŽS je razvila referentne procedure za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i stavila ih na raspolaganje industrijskom i medicinskom sektoru za testiranje i uporabu; • Identificirani su stručnjaci ili tvrtke koje bi eventualno mogle izvršiti testiranje QA/QC; • Određena su sredstva za provedbu interne dozimetrije, i utvrđene regulatorne smjernice i popratne procedure za praćenje i evidentiranje internih doza za djelatnike; • Materijal za informiranje javnosti o opasnostima ionizirajućeg zračenja je sastavljen i distribuiran putem najprikladnijih kanala. 	<p>Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost Crne Gore, usklađena s ekvivalentnim organizacijama u EU</p>	<p>Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU</p>	
<p><u>Srbija</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvrđena je nacionalna strategija upravljanja radioaktivnim otpadom i istraživačkim reaktorom; 	<p>U Izvješću o napretku Srbije za pristupanje EU treba naglasiti činjenicu da su zakonodavstvo i zakonski propisi u ovoj zemlji potpuno usklađeni s pravnom</p>	<p>Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje</p>	

<ul style="list-style-type: none"> Završena je transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise; Doneseni su provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU; Osoblje SAZIZNS-a nadležno za izradu pravilnika i smjernica adekvatno obučeno; Izrađena revizija Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti; Doneseni posebni propisi o sanaciji nepoznatih izvora i monitoringu deponija; Utvrđeni su regulatorni uvjeti za ratificiranje međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma u vezi sa zaštitom od zračenja i nuklearnom sigurnošću; U regulatornom tijelu je uspostavljen sustav za upravljanje kvalitetom; Predložena je nova infrastruktura i interna raspodjela odgovornosti u SAZIZNS. 	<p>stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja, sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti;</p> <p>Dekomisija RA istraživačkog reaktora počinje kao rezultat usvajanja plana dekomisije;</p> <p>Definirane su opcije za raspolaganje radioaktivnim otpadom;</p> <p>Izrađen je i odobren novi Zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja;</p> <p>Na deponijama više nema nepoznatih izvora zračenja;</p> <p>Međunarodne konvencije, protokoli i sporazumi spremni su za ratificiranje;</p> <p>Rad SAZIZNS usklađen je s radom regulatornih tijela EU.</p>	jedan regulator iz EU	
Aktivnosti	Sredstva	Troškovi	Pretpostavke
Za Albaniju			
<p>Aktivnost 1: Ugovarač uspostavlja proceduru za licenciranje objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, odnosno, nacionalne skladišne kapacitete za odlaganje radioaktivnog otpada kojim upravlja Centar za primijenjenu nuklearnu fiziku u Tirani, kao i proceduru za licenciranje uporabe PET-CT;</p> <p>Aktivnost 2: Ugovarač razvija carinske procedure za bavljenje paketima koji sadrže radioaktivni materijal, uključujući obuku;</p> <p>Aktivnost 3: Ugovarač određuje kriterije za uspostavljanje Organizacija tehničke potpore za Ured za zaštitu od zračenja, kao i zadatke koji im trebaju biti dodijeljeni. To treba obuhvatiti utvrđivanje potreba u smislu opreme i tehničkih kapaciteta;</p>			

<p>Aktivnost 4: Ugovarač utvrđuje odgovornosti svih uključenih aktera, u slučaju izvanredne radiološke situacije i pojašnjava procese odlučivanja;</p> <p>Aktivnost 5: Ugovarač vrši pregled dokumenata koji služe kao smjernice za provedbu zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU (ovom aktivnošću će se završiti aktivnost obuhvaćena horizontalnim programom o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2010);</p> <p>Aktivnost 6: Ugovarač uspostavlja sustav za upravljanje kvalitetom za Ured za zaštitu od zračenja koji je usklađen s formatom Međunarodne agencije za nuklearnu energiju/Međunarodne organizacije za standardizaciju (IAEA/ISO) ili nekim drugim odgovarajućim sustavom.</p>			
Za Bosnu i Hercegovinu			
<p>Aktivnost 1: Transpozicija pravne stečevine EU (<i>acquis</i>) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti</p> <p>Aktivnost 2: Izrada provedbenih procedura</p> <p>Aktivnost 3: Kriteriji za akreditiranje (ISO/IEC) tvrtki/državnih organizacija kao Organizacija za tehničku potporu (OTP)</p> <p>Aktivnost 4: Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom (QMS)</p> <p>Aktivnost 5: Program obuke za osoblje DRARNS-a i relevantnih profesionalaca.</p> <p>Aktivnost 6: Kampanja za informiranje javnosti</p>			
Za Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju			
<p>Aktivnost 1: Ugovarač pregleda postojeće QA/QC procedure za dijagnostičku i interventnu radiologiju (npr. radiografija, fluoroskopija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi, i mamografija kada je primjenjivo) i uspostavlja bolje QA/QC procedure u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima i najboljom praksom EU;</p> <p>Aktivnost 2: Temeljem poboljšanih procedura za AQ/QC, Ugovarač uspostavlja optimizirane protokole za dijagnostičku i interventnu radiologiju;</p> <p>Aktivnost 3: Ugovarač vrši obuku osoblja uključenog u dijagnostičku i interventnu radiologiju u oblasti primjene protokola;</p> <p>Aktivnost 4: Ugovarač pruža pomoć DRS-u u izradi novih</p>			

<p>propisa za rad ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET-CT;</p> <p>Aktivnost 5: Ugovarač pruža pomoć DRS-u u uspostavi procedura za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET-CT;</p> <p>Aktivnost 6: Ugovarač vrši obuku inspektora DRS-a nadležnih za provjeru ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET-CT;</p> <p>Aktivnost 7: Ugovarač vrši pregled i analizu različitih komponenata za politike i strategije u vezi s radioaktivnim otpadom i – kada je relevantno, davanje preporuka za poboljšanje, kako bi ta politika i strategija u cijelosti bile usklađene s međunarodnim standardima i najboljom praksom EU-a.</p>			
Za Crnu Goru			
<p>Aktivnost 1: Transpozicija pravne stečevine EU-a (<i>acquis</i>)</p> <p>Aktivnost 2: Usavršavanje/razvijanje procedura</p> <p>Aktivnost 3: QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje u medicinskom sektoru.</p> <p>Aktivnost 4: Razvijanje postupaka za QA/QC</p> <p>Aktivnost 5: Informiranje javnosti</p>			
Za Kosovo			
<p>Aktivnost 1: Ugovarač vrši kritičnu analizu postojeće infrastrukture Agencije za zaštitu od radijacije Kosova¹, u pogledu mandata, upošljavanja osoblja, operativnog proračuna, stupnja stručnosti, neovisnosti o korisnicima radionuklida, odnosa s drugim akterima uključenim u medicinsku i/ili industrijsku primjenu radionuklida na Kosovu¹.</p> <p>Aktivnost 2: Ugovarač pruža pomoć u završavanju kontrolnih aktivnosti u vezi sa svim postojećim propisima (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008 programa i IPA 2013 programa na Kosovu¹) i u izradi novih, u cilju stvaranja regulatornog okvira koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-A. Time su obuhvaćeni kontrolni instrumenti, kontrolne liste i procedure, uključujući oblast prijevoza nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, i organiziranje relevantne obuka.</p>			
Za Srbiju			
<p>A: <u>Za izradu nacionalne strategije upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisije istraživačkog reaktora</u></p> <p>Aktivnost A1: Utvrđivanje kategorija radioaktivnog otpada temeljem stupnja njegove radioaktivnosti;</p>			

<p>Aktivnost A2: Utvrđivanje razina tolerancije i izuzimanja za radioaktivni otpad;</p> <p>Aktivnost A3: Utvrđivanje opcija za dekomisiju RA nuklearnih istraživačkih reaktora, uključujući moguću ponovnu uporabu zgrade za smještaj novog reaktora ili ciklotrona i opciju zelenog polja;</p> <p>Aktivnost A4: Utvrđivanje nastanaka radioaktivnog otpada za svaku glavnu dekomisijsku opciju i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;</p> <p>Aktivnost A5: Utvrđivanje upravljačkih ruta za radioaktivni grafit kao rezultat dekomisijskih opcija;</p> <p>Aktivnost A6: Utvrđivanje potencijalnog tretmana i uvjetovanih procesa za svaku vrstu radioaktivnog otpada nastalog ili koji treba da nastane kao rezultat dekomisijskih opcija i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;</p> <p>Aktivnost A7: Definiranje akcijskog plana u vezi s lokacijom, licenciranjem, izgradnjom i radom objekta za odlaganje radioaktivnog otpada u skladu s važećim zakonom, uključujući varijante kad god postoje nedoumice;</p> <p>Aktivnost A8: Utvrđivanje različitih mogućih opcija izgleda objekta za odlaganje radioaktivnog otpada;</p> <p>Aktivnost A9: Razvijanje metodologije (multiatributna analiza) za procjenu svakog tako utvrđenog pravca upravljanja u pogledu troškova, profesionalne izloženosti, lakoće provođenja, potrebe za obukom, licenciranja i prihvatanja od strane javnosti;</p> <p>Aktivnost A10: Utvrđivanje optimiziranih strategija za upravljanje radioaktivnim otpadom;</p> <p>Aktivnost A11: Utvrđivanje mehanizama financiranja usvojene strategije upravljanja radioaktivnim otpadom;</p> <p>Aktivnost A12: Utvrđivanje aktera i njihove interakcije, koji će biti uključeni u provedbu strategija upravljanja radioaktivnim otpadom (ministarstva, privatne tvrtke, državne organizacije);</p> <p>Aktivnost A13: Razvijanje programa za informiranje javnosti.</p> <p><u>B: Za okončanje transpozicije pravne stečevine EU u srbijansko zakonodavstvo i zakonske propise</u></p> <p>Aktivnost B1: Pomoć u analiziranju važećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti, u svrhu mogućeg poboljšanja;</p> <p>Aktivnost B2: Pomoć u okončanju aktivnosti pregleda svih važećih propisa (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008) i u sačinjavanju novih, kako bi regulatorni okvir bio potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU (<i>acquis</i>);</p> <p>Aktivnost B3: Pomoć u izradi smjernica i provedbenih propisa;</p> <p>Aktivnost B4: Pomoć u uspostavljanju posebnih propisa za saniranje nepoznatih izvora i monitoring nad deponijama;</p> <p><u>Aktivnost B5: Uspostavljanje programa obuke za osoblje</u></p>			
--	--	--	--

<p>SAZIZNS koje još nije potpuno upoznato s izradom propisa i provedbenim propisima;</p> <p>Aktivnost B6: Utvrđivanje regulatornih odredaba koje treba uvesti u cilju lakšeg ratificiranja međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma o zaštiti od radijacije i nuklearne sigurnosti;</p> <p>Aktivnost B7: Pomoć u definiranju i sastavljanju postupka provedbe;</p> <p>Aktivnost B8: Pomoć u izradi neophodnih protokola za izdavanje dozvola za prijevoz zatvorenih izvora zračenja i radioaktivni otpad, za odobrenje materijala izuzetog iz regulatorne kontrole, za rješavanje pitanja otpada za koji postoji sumnja da je radioaktivan.</p> <p><u>C: Za regulatornu organizaciju, infrastrukturu i funkcioniranje</u></p> <p>Aktivnost C1: Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom za SAZIZNS, usklađenog s formatom IAEA/ISO ili nekim drugim odgovarajućim sustavom;</p> <p>Aktivnost C2: Definiranje organograma, uključujući raspodjelu odgovornosti;</p> <p>Aktivnost C3: Definiranje godišnjeg programa kontrole koji SAZIZNS treba provesti;</p> <p>Aktivnost C4: Uspostavljanje procedura za kontrolu evidencije;</p> <p>Aktivnost C5: Definiranje pravila za vođenje dokumentacije.</p>		
---	--	--

Aktivnosti koje treba realizirati mogu biti modificirane prema rezultatima IPA 2008 regionalnog projekta za jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela država zapadnog Balkana, koji je pokrenut u ožujku 2011.godine.

DODATAK II: Iznosi (u EUR) ugovoreni i kvartalno isplaćeni za projekt

Ugovoreno	Kv. 2 2015.	Kv. 3 2015.	Kv. 4 2015.	Kv. 1 2016.	Kv. 2 2016.	Kv. 3 2016.	Kv. 4 2016.	Kv. 1 2017.	Kv. 2 2017.	Kv. 3 2017.	Kv. 4 2017.	Kv. 1 2018.	Kv. 2 2018.	Kv. 3 2018.
Ugovor 1- Usluge (Tehnička pomoć)	3,15													
Kumulirano	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15
Isplaćeno	Kv. 2 2015.	Kv. 3 2015.	Kv. 4 2015.	Kv. 1 2016.	Kv. 2 2016.	Kv. 3 2016.	Kv. 4 2016.	Kv. 1 2017.	Kv. 2 2017.	Kv. 3 2017.	Kv. 4 2017.	Kv. 1 2018.	Kv. 2 2018.	Kv. 3 2018.
Ugovor 1- Usluge (Tehnička pomoć)	1,8				0,6				0,6				0,15	
Kumulirano	1,8	1,8	1,8	1,8	2,4	2,4	2,4	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,15	3,15

DODATAK III: Opis institucionalnog okvira

Vidjeti točku 3.1 (povijest i opravdanost)

DODATAK IV: Relevantni zakoni, zakonski propisi i strateški dokumenti

- Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD u okviru IPA komponente za period 2009 -2011 i 2011-2013 - Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja;
- Zajednička konvencija o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom;